

UKULI

Julkaisija:

Turun Lintutieteellinen
Yhdistys r.y.

PL 67, 20101 Turku 10

Päätoimittaja:

Tuukka Pahtamaa
Itäinen Pitkätatu 15 aB 43
20500 Turku 50
Puh. 330 764 tai 512 117

Tilausasiat:

Tapani Missonen
Yo-kylä 23 A 11
20510 Turku 51
Puh. 371 489

Ukuli ilmestyy neljänä numeroa vuodessa. Lehti sisältyy yhdistyksen jäsenmaksuun (25:-). Ulkopuolisille tilausmaksu vuodelle 1983 on 25:-, joka maksetaan postisiirtotilille TU 5138 66-3. Irtonumeroita saa kokouksissa ja Tapani Missoselta (osoite yllä).

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu 250:-
1/2 sivu 150:-
1/4 sivu 100:-

Painopaikka:

Turun Yliopiston Offsetpaino,
Turku 1983

Aineiston viimeiset jättöpäivät:

Ukuli I 15.2.
Ukuli II 15.4.
Ukuli III 15.9.
Ukuli IV 15.11.

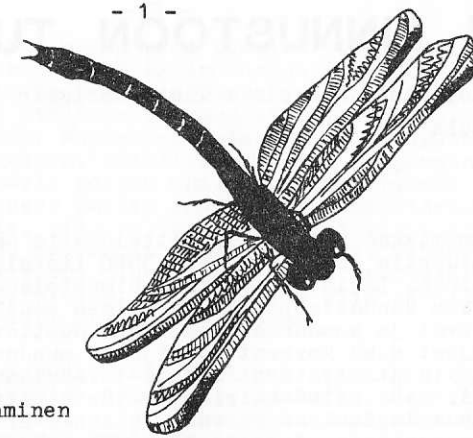

SISÄLTÖ:

	sivu
Luonto-Kesä-Ihminen.....	1
Jukka Salo, Janne Suomela, Timo Vuorisalo & Paula Jokela: Perun linnustoon tutustumassa.....	2
Vesa Multala: Varsinais-Suomen mustakurkku-ukut.....	18
Markku J. Saarinen: Niittyjen ja niittylinnuston muutoksia Lemussa 1973-1980... ..	27
Rauno Laine: Kesäkatsaus 1981 ja 1982.....	36
Juha Vuorinen & Päivi Jalava: TLY:n toimintakertomus vuodelta 1982.....	53

Piirroksat:

Nina Ahonpää (kanssi, 1)
Paula Jokela (3,7,8,9,11,12)
Anneli Lehtinen (52)
Tuukka Pahtamaa (17,33,34)

Luonto - Kesä - Ihminen

Kevätluonnon kukkeus on ohi. On tuulisen harmaa kesäkuun aamu. Vaah-
teranlehdet keinahtelevat hiljalleen puistossa. Lattea aamupäivä ei
tiedä mitä mielenkiintoista mennyt yö on kätkenyt uumeniinsa. Siili
taapersi syrjäkylällä säännölliselle maitoaterialle vanhan mummon
punamultamökille, supi lyllersi läheisessä viidassa pensaikkoon pii-
loon, kettu jolkutteli ahonlaidassa yöseuraa etsien ja jänikset loik-
kivat poikasineen metsäteillä. Männikön kehrääjän tasaista surinaa
säesti kerttusten jatkuva jankutus rytitiheikössä. Oli yö, jolloin
ihminen on sivustakatsoja.

Aamulla idylli on tiessään. Teollisuusihminen herää toimimaan. Rauha
säilyy vain etäisillä maaseutupaikoilla, kaukaisilla rannoilla ja suu-
rilla saloilla. Sieltä se on vapaasti etsittävässä, aistein tunnustel-
tavissa. Niin kauan kuin ihminen ei ulota kuristusotettaan viimeisiin
luonnontilaisiin alueisiin, rakenna viimeistään rantapalstaa, ojita
vetisintäkin suota.

Kuka on valmis luopumaan. Ken jättää kauniin koivikkoniemensä mökittä-
mättä, vetää kalliohuvilansa metsän siimekseen piiloon. Kuka on valmis
jättämään sorarahat luonnontilaisen harjun säilyttämiseksi tai julistaa
jänkänsä konein kulkemattomaksi. Missä on hän, joka elintasokilvassa
ei pystytä kesämökkiä koskemattoman rannan suojelemiseksi. Kenen on
vastuu kun ihminen muuttaa kaiken ympärillään olevan? Vai onko lain-
kaan vika, että ihminen muuttaa kaiken alkuperäisen luonnon? On surul-
lista, jos tällainen kysymys esitetään tosissaan.

PERUN LINNUSTOON TUTUSTUMASSA

Jukka Salo, Janne Suomela & Timo Vuorisalo

Kuvat: Paula Jokela

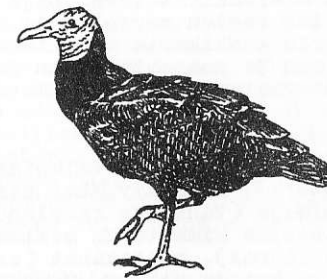
Etelä-Amerikkaa voidaan liioittelematta sanoa lintujen maanosaksi. Alueella esiintyy lähes 3000 lintulajia, jotka edustavat 93 eri heimoa. Lajiston suurta monimuotoisuutta on selitetty mm. lajiutumisen kannalta poikkeuksellisen edullisilla olosuhteilla. Mutkittilevat ja uomaansa jatkuvasti muuttavat suuret sademetsä- ja alankojoet sekä korkeat vuorijonot muodostavat tehokkaita leviämiseiteitä ja pirstovat lajeja toisistaan eristyneiksi populaatioiksi. Myös pitkä häiriintymätön kehitys on epäilemättä edesauttanut lajimäärän kasvua. Ja onhan alueellinen vaihtelevuus melkoinen: maanosan alueelta löytyvät sekä maailman laajimmat sademetsät että kuivimmat aavikot kaikkine välimuotoineen. Sopivia elinympäristöjä löytyy siis vaatimuksiltaan hyvin erilaisille lajeille. Mantereen halki kulkee sen länsireunalla Andien poimu- vuoristo, jonka ansiosta ilmasto ja sen mukana kasvillisuus muuttavat monin paikoin selvemmin länsi-itä -suunnassa kuin pohjois- etelä -suunnassa. Tämä näkyy hyvin selvästi Perun alueella, joka on perinteisesti jaettu kolmeen luonnonmaantieteelliseen osaan: kuivaan Tyynen valtameren rannikkovyöhykkeeseen, vuoristoalueeseen ja itäosien sademetsäalueeseen.

Meillä oli syksyllä -82 turkulaisen biologiretkikunnan jäsenenä tilaisuus tutustua Perun linnustoon ja muuhun luontoon kaikilla kolmella osa-alueella. Linnustosta saamamme kuva jäi kuitenkin monestakin syystä vajavaiseksi. Puutteellinen valmistautuminen ennen matkalle lähtöä varmast i vähensi matkan ornitologista antia. Kesätöiden ja matkavalmistelujen ohessa ei juuri ehtinyt lukea aluetta käsittelevää lintukirjallisuutta. Perillä lintujen tark- kailua haittasivat muut työmme (retkikunnan muiden jäsenten mie- lestä taas lintujen katselu haittasi näitä töitä), jotka olivat lähinnä kasvitieteellisiä. Oleskeluajamme (2-3 kuukautta) oli myös aivan liian lyhyt hyvän kuvan saamiseksi Perun 1500 lajia käsittävästä linnustosta. Ja lopuksi tärkein syy: sekä matkan ai- kana että sen jälkeen ongelmia tuotti kunnollisen määrittyskirjal- lisuuden löytäminen. Määrittysoppaita on vähän ja nekin lajitunto- merkien osalta usein keskenään ristiriitaisia. Kuvat eivät lähi- mainkaan vastaa eurooppalaista tasoa, ja monista lajeista kuvien löytäminen onkin mahdotonta. Niinpä monet näkemistämme lintula- jeista ovat edelleen varmaa määrittystä vaille yksityiskohtaisista muistiinpanoista huolimatta. Määrittyskirjallisuuden puute korjau- tuu kuitenkin lähivuosina, sillä laaja kokoomateos "Birds of South America" valmistuu tällä vuosikymmenellä.

Matkamme alkoi Perun pääkaupungista Limasta, jonne sekalainen seurueemme saapui kahdessa erässä syyskuun puolivälissä, eteläisen pallonpuoliskon kevään kynnyksellä. Lima on Etelä-Amerikan suurim- pia kaupunk eja ja etelämäiseen tapaan likainen, värikäs ja hälise- vä. Rakennukset ovat hyvin espanjalaistyyllisiä ja asukkaat, köy-

himpiä lukuun ottamatta, pukeutuvat länsimaisesti. Kotoiseen eu- rooppalaiseen idylliin sopivat hyvin varpuset (P.domesticus), jotka tuntuivat viihtyvän pensasaidoissa ja pihoilla kuten meil- läkin. Laji on tullut Etelä-Amerikkaan ihmisen mukana, Peruun se levisi vasta v. 1951. Muissa suhteissa Liman kaupunkilinnus- to olikin varsin erikoinen. Päivittäin näimme kaupungin yllä määrätietoisesti lentäviä pieniä chilenspelikaaniryhmiä (Pele- canus thagus). Tri Macedo Javier Pradon luonnonhistoriallisesta museosta kertoi meille, että pelikaanit olivat viime aikoina al- kaneet hakea ruokaansa kaupungin kaatopaikoilta. Tähän oli syynä ilmeisesti perunanjoviksen, alueen tärkeimmän talouskalan kanto- jen romahtaminen 1970-luvulla. Ilmiö vastaa siis tavallaan har- maalokin kaupungistumista meidän oloissamme.

Liman tyypillisiä kaupunkilintuja olivat erilaiset kyyhkyt (mm. varpusen kokoinen Columba cruziana), puutarhoissa vieraillevat sähköyväväriset kolibrit, puistoissa pesivät pääskyt ja puna- varpusmaisesti laulava rusokaulasirkku (Zonotrichia capensis); kauniin kirjava laji, joka on mantereella hyvin laajalle levin- nyt ja jota näimme paljon myös vuoristossa. Pari kertaa onnis- tuimme näkemään punatyranneja (Pyrocephalus rubinus). Lajin koiras on suorastaan häkellyttävän kaunis tulipunaisen vatsapuolensa ja päälakensa ansiosta. Punatyranni kuuluu nimensä mukaisesti tyran- nilintujen runsaslajiseen heimoön (Tyrannidae), joka vastaa Van- han Maailman sieppoja. Yleisin Limassa nähty petolintu oli musta- kondori (Coragyps atratus), joita näimme nokkimassa jätteitä ta- lojen katoilla ja katujen varsilla.

Mustakondori
(Coragyps atratus)

Limasta lensimme syyskuun lopulla Cuzcoon, laajan vuoristoylä- n- gön tärkeään keskukseen. Sieltä käsin retkeilimme vuoristossa run- saan kahden viikon ajan (21.9-7.10). Ensimmäinen retkikohteemme oli Titicaca-järvi, jonne lähdimme körötteleämään pakettivolkkariin ahdettuina (12 henk./7 istuinta) pitkin kuoppaisia ja tulvien kat- komia maalaisteitä 23.9. Matkanteko oli vaivalloista ja hidasta (n. 20 km/h) huonojen teiden ja jatkuvien pysähtelyjen takia. Useim- miten pysähdyksen syynä oli valokuvauksellinen maisema tai auton ikkunasta nähty jännittävän näköinen lintu. Tienvarsinäkömät olivat altiplanolle, Perun keskusylängölle, luonteenomaisia: loivapiirtei- siä punaisia vuoria, joiden alarinteitä peitti istutettu eukalyptus- metsä, rähjäisiä savitiilistä rakennettuja intiaanikyliä ja kaikki-

alla matalaa piikkiheinikkoo. Tie seuraili pitkään Urubamba-joen vartta, minkä ansiosta näimme usein vesilintuja. Yleisesti ottaen parhaita lintupaikkoja Titicacalle johtavan tien varrella olivat pienet lammet ja joet sekä näitä ympäröivät kosteikot. Titicacaa lähestyessämme maa kävi kuivemmaksi ja kasvillisuus niukemmaksi, minkä takia myös lintuja näkyi vähemmän.

Tienvarren peruslajisto kävi pian tutuksi. Joen tuntumassa lennели andienlokkeja (*Larus serranus*), jotka olivat hyvin naurulokin näköisiä, mutta mustakoipisia ja silmän ympärillä oli selvä valkea rengas. Kylien kohdalla näimme tavallisia kesykyhykyjä. Peltolammikkoiden reunoilla ja muissa liejukoissa kahlaili usein kymmenpäisinä parvina andieniibiksiä (*Plegadis ridgwayi*), jotka olivat täysin mustia. Petolintuja näimme ilahduttavan usein. Tavallisia lajeja olivat amerikantuulihaukka (*Falco sparverius*), joka leikkeli taitavasti meikäläisen tuulihaukan tavoin, eräs toinen jalohaukka (*F. femoralis*), kookkaat karakaroiksi kutsutut petolinnut (*mm. Phalcobaenus albogularis*) ja buzzardit, joita näimme useita eri lajeja. Karakarat näyttivät viihtyvän asutuksen tuntumassa: eräällä parhaillaan kynnättävällä peltoaukealla Santa Rosa -nimisestä paikasta etelään laskimme ainakin 100 *Phalcobaenus-karakaraa* ja 30 yksilöä erästä toista lajia.

Kosteilla paikoilla olivat sorsat tavallisia. Aina runsaina esiintyviä tyyppilajeja olivat täplätavi (*Anas flavirostris*) ja keltanokkasorsa (*A. georgica*). Harvemmin näkyi valkopääsorsia (*Oxyura ferruginea*) ja asesorsia (*Merganetta armata*). Viimeksi mainittu on käyttäytymiseltään hyvin mielenkiintoinen. Laji on sopeutunut elämään vuolaasti virtaavien vesien varrella ja muistuttaa käyttäytymiseltään jonkin verran koskikaraa sukeltaessaan vedestä esiinpiistävilta kiviltä virtaan ja pompahtaessaan jälleen pinnalle. Asesorsa pystyy uimaan myös vastavirtaan päätään nytkytellen.

Muita tienvarren kosteikkolajeja olivat mustan ja valkoisen kirjajava andienhanhi (*Chloephaga melanoptera*), kuirihiyppäksi nimeämämme äänekäs töyhtöhiyppän kokoinen kahlaja (*Vanellus resplendens*), pitkäjalan amerikkalainen rotu (*Himantopus himantopus mexicanus*), tavallinen yöhaikara (*Nycticorax nycticorax*), rantakanat (eri noki-kanalajeja ja tavallinen liejukana), uikut ja viklot. Seuraavassa esimerkin vuoksi erään Santa Rosan lähellä tutkimamme pikkujärven lajisto (25.9 aamupäivällä):

uikku sp.	30	amerikannokikana	10
yöhaikara	3	jättiläisnokikana	8 ad+paljon juv
andieniibis	25	keltajalkaviklo	1
täplätavi	20	andienlokki	3
A. versicolor	3-4	<i>Larus</i> sp.	1
valkopääsorsa	2		
liejukana	1		

Järvi olikin ainoa, jolla näimme kuuluisia jättiläisnokikanoja. Laji on pienen hanhen kokoinen ja pesii ainoastaan Andien ylänköalueella.

Ayavirin kahlaamalla onnistuimme näkemään viisi chilenaosetta (*Recurvirostra andina*), jotka ovat Perussa melko harvinaisia. Samalla pysähdyspaikalla näimme myös andienlokkeja, kuirihiyppän ja peräti 90 amerikanvesipääskyä, jotka uiskentelivat virran laajassa suvantopaikassa hyönteisiä pyydystämässä. Amerikanvesipääskyä tavataan Etelä-Amerikassa vain talvehtijana.

Yksi kaikkein mielenkiintoisimmista vuoristolinnuista Perussa on kalliokultatikka (*Colaptes rupicola*), joka ulkonäöltään kovasti muistuttaa Pohjois-Amerikan puissa tai kaktuksissa pesiviä kultatikkoja. Sukulaisistaan poiketen kalliokultatikka pesii puuttomalla ylätasangolla maakoloihin, joita usein on monta lähekkäin. Lennossa loistaa räikeän keltainen yläperä. Kultatikkoja lähti automme pelästyttyminä tien varrelta lentoonsa tämän tästä, yleensä 2-4 yksilön ryhmissä.

Titicaca-järvelle saavuimme 26.9 aamupäivällä. Järven luoteisrantaan Juliacaan kaupungista lähestyessämme näimme heti tervetuliaisiksi yli 100 yksilön kuirihiyppäparven. Titicaca on Etelä-Amerikan suurin järvi (6900 km²) ja sijaitsee lähes 4 kilometrin korkeudella merenpinnasta. Järvi on kuuluisa totora-kaislaveneitä rakentavista intiaaneistaan ja isoista sammakoistaan. Lintujärvenä Titicaca on erinomainen. Rannat ovat matalia ja kaislikkoisia, ja mutaisia lietteitä on riittämiin järvellä talvehtiville pohjois-amerikkalaisille kahlaajille. Näimme järvellä uikkuja, pitkäjalkoja, vikloja, yöhaikaroita, liejukanoja ja 500 flamingon parven, joka yhtenä vaaleanpunaisena rykelmänä kahlaili etäällä rannasta. Lietteillä oli tuhansittain kahlaajia.

Retkemme sademetsäosuus alkoi 7.10, jolloin pilvisen sään saattelemana laskeuduimme Puerto Maldonadon lentokentälle Madre de Diosin sademetsämaakunnassa. Olimme jo Limassa oleskellessamme kuulleet melko hurjia juttuja alueen linturunsaudesta. Kuvauksissa mainittiin erityisen usein nimet Manu ja Tambopata, joita väitettiin lajistollisesti maailman linturikkaimmiksi alueiksi. Säännöllisesti esiintyviä lajeja nimittäin löytyy molemmilta alueilta n. 500. Maakunnassa oleskellessamme tukikohtanamme toimi kullankaivajien leiri Rio Madre de Diosin, Amazonin ruskeavetisen sivujoen varrella. Sieltä käsin teimme jokimatkoja lähiseudun mielenkiintoisiin kohteisiin.

Jonkinlaisen yleiskuvan alueen linnustosta saa ehkä seuraavan luettelon perusteella. Lista on laadittu Tambopatan reservaatin ja sen välittömän lähiympäristön perusteella.

<u>Tinamilinnut</u>		<u>Haikaralinnut</u>	
Tinamit	8 lajia	Haikarat	11 lajia
<u>Pelikaanilinnut</u>		Ruuhinokat	1
Merimetso	1	Kattohaikarat	2
Käärmekaulat	1	Iibikset	1

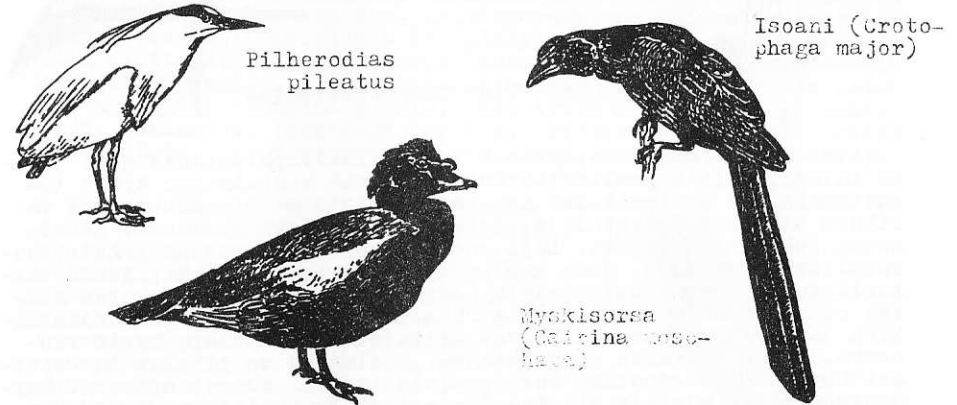
<u>Sorsalinnut</u>		<u>Kirskulinnut</u>	
Aselinnut	1 laji	Tervapääskyt	6 lajia
Sorsat	3	Kolibrit	18
<u>Petolinnut</u>		<u>Trogonilinnut</u>	
Kondorit	3	Trogonit	6
Haukat	21	Sähkölinnut	
Kalasaasket	1	Kuningaskalastajat	5
Jalohaukat	9	Motmotit	3
<u>Kanalinnut</u>		<u>Tikkalinnut</u>	
Hokkokanat	4	Jakamarit	4
Peltokanat	1	Laiskurilinnut	8
Töyhtökana	1	Partalinnut	3
<u>Kurkilinnut</u>		Tukaanit	8
Kotilokurjet	1	Tikat	16
Trumpettikurjet	1	<u>Varpuslinnut</u>	
Rantakanat	7	Puunhakkaajat	17
Uimarikanat	1	Uunintekijät	24
Aurinkokurjet	1	Muurahaislinnut	45
<u>Rantalinnut</u>		Kotingat	14
Jassanat	1	Manakinit	12
Kurmitsat	2	Tyrannit	72
Kurpat	6	Pääskyt	11
Lokit	3	Varikset	1
Saksinokat	1	Peukaloiset	6
<u>Kyyhkylinnut</u>		Matkijalinnut	1
Kyyhkyt	10	Rastaat	7
<u>Papukaijalinnut</u>		Vireot	3
Papukaijat	18	Trupiaalit	13
<u>Käkilinnut</u>		Amerikankertut	4
Käet	11	Sokerilinnut	7
<u>Pöllölinnut</u>		Pääskytangarat	1
Pöllöt	7	Tangarat	31
Kehrääjälinnut		Peipot	18
Amerikankehrääjät	3		
Kehrääjät	6	Yhteensä 472 lajia	

Ennen varsinaiseen asiaan eli sademetsän lintuihin siirtymistä lienee pari sanaa lintujen tarkkailusta sademetsäolosuhteissa paikallaan. Yleisesti ottaen sademetsä on retkeilykohteena vaivalloinen. Lämpötila ei yleensä ole kiusana, koska puiden tuuheat latvukset suojaavat hyvin auringon paahteelta. Ongelmia sen sijaan tuottaa kaikkialla läsnä oleva tasaisen tappava 100 %:n kosteus, joka tekee vaatteet nihkeiksi ja voi helposti pilata varomattoman lintututkijan kiikarin ja kameravälineistön, etenkin filmit. Optiikan huoltamiseen onkin uhrattava paljon aikaa ja vaivaa. Olosuhteet lintukuvaukselle ovat muutenkin vaikeat huonon valaistuksen ja jyrkkien valaistuskontrastien takia. Sademetsässä kulkeminen muodostaa kokonaan oman ongelmakenttensä. Aluskasvillisuuden rehevyys ja siten myös liikkumisen vaikeus voivat pienelläkin alueella vaihdella suuresti. Esimerkiksi Eurin hotellin ympäristössä kulminen oli paikka paikoin hyvinkin helppoa ja joutuisaa, mutta toisissa paikoissa - etenkin vesien lähellä - tie täytyi raivata viidakkoveitsellä metri metriltä eteenpäin sankan pensas- ja piikkiköynnösseinämän läpi. Yleensä käyttimmekin hyväksi alueella risteileviä valmiiksi tehtyjä polkuja. Alueelta toiselle siirryimme poik-

keuksetta jokiveneellä. Kun tämäntapaisista ja monista muista käytännön ongelmista (kiusalliset pistävät hyönteiset eivät niistä suinkaan vähäisin) on selvitty, voikin jo keskittyä lintujen tarkkailuun tuttuun kotimaiseen tyyliin.

Vastoin yleistä luuloa sademetsä ei suinkaan kuhise lintuja. Päivällä retkeillessä lintuja näkee melko vähän, ellei sattumalta törmää esimerkiksi suuren papukaija- tai tukaaniparven ruokailupaikalle. Parasta aikaa linturetkille ovat varhainen aamu ja ilta juuri ennen auringonlaskua (aurinko laskee joka ilta kello 18). Näinä aikoina linnut ovat eniten äänessä, mikä helpottaa niiden havaitsemista. Lintujen ääniä kuulee tietysti myös yöllä (esimerkiksi kullankaivuuleirimme ympäristössä majoillani 2-3 ahkerasti huhuilevaa pöllöä), mutta niiden äänet hukkuvat helposti sammakoiden ja laulukaskaiden tavattoman meluisaan yökonserttiin.

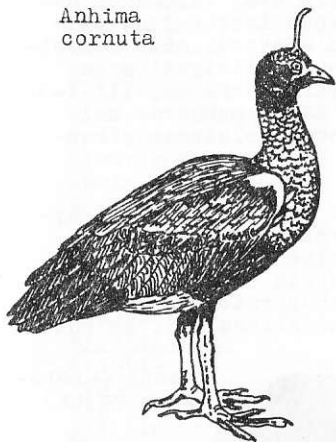
Kuten odottaa sopiikin, olivat jokimatkat linnustollisesti hyvin antoisia. Rantasärkillä käyskenteli arvokkaasti haikaroita (Egretta-lajeja, alla olevan kuvan Pilherodias pileatus, lehmähaikaroita ym.). Särkillä ja erityisesti joesta esiinpistävien ajopuiden rungoilla istuskeli mustia ja pitkäpyrstöisiä aneja (Crotophaga spp.), joita aluksi luulimme varislinnuiksi. Ne kuu-

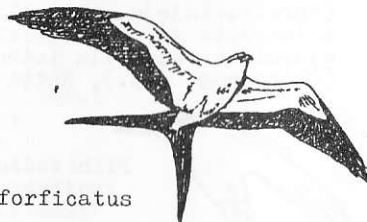
luvut kuitenkin käkilintuihin. Anit ovat hyvin sosiaalisia ja niiden äänet ovat hämmästyttävän kuovimaisia (vaikka muistuttaahan meikäläisenkin naaraskäen huuto pikkukuovin ääntä). Ajopuilla istuskeli ja niiden ympärillä lenteli jokipääskyjä (Tachycineta sp.) ja kuningaskalastajia. Tämän tästä veneen kulkiessa rannan tuntumassa lähti liejupenkereestä lentoon amerikanrantasipojä (Actitis macularia), joita nähdään alueella talventivina ja läpimuuttajina.

Myskisorsa (kuva edellisellä sivulla) oli ainoa jokimatkoilla näkemämme varsinainen sorsa. Laji on kookas ja kaukaakin helppo tuntea suuresta valkoisesta siipilaikusta. Sorsalintuihin kuuluu myös merkillisen näköinen sarviaselintu (*Anhima cornuta*), joka näytti viihtyvän jokien rantasärkillä. Aselinnut ovat saaneet nimensä siiventaimeissa olevista kannuksista, joita ne käyttävät tapellessaan. Sarviaselintu on hanhen kokoinen ja helppo tunnistaa otsasta lähtevästä rustoisesta sarvesta.

Anhima
cornuta

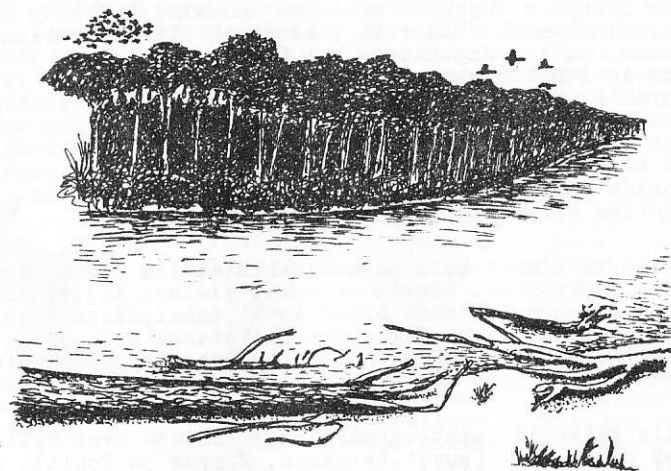
Papukaijoja ja tukaaneja lensi meluisina pikku parvina joen yli. Venestä käsin näimme myös petolintuja, joista huomiota herättävin oli iso kalkkunakondori (*Cathartes melambrotos*), musta ja kaljupäinen sademetsälaji. Sademetsien asukkeja olivat myös kuningaskorppikotka (*Sarcorhamphus papa*) ja siro haarahaukkamainen *Elanoides forficatus*.

Elanoides forficatus

Aivan hotellimme pihapiirissä ja sen lähiympäristössä asui joukko lajeja, joihin ymmärrettävästi pääsimme kohtalaisen hyvin tutustumaan. Jo ensimmäisinä aamuina huomioimme kiinnitti outo variksen kokoinen pulahtelija, jota oli erityisen runsaasti läheisessä jokirantametsässä. Laji osoittautui harjaoropendolaksi (*Psarocolius decumanus*), joka kuuluu tyypilliseen amerikkalaiseen varpuslintuheimoon, trupiaaleihin (*Icteridae*). Harjaoropendolan koiras on pääasiassa musta, mutta ruumiin takaosassa on kastanjanruskeaa ja pyrstön reunasulat ovat keltaiset, mikä näkyy hyvin lennossa. Nokka on vahva ja valkeahko. Päälaella on pitkien ja kapeiden höyhenten muodostama harja, mistä laji on saanut nimensä. Harjaoropendolan ääntely oli todella erikoista kuultavaa ja myöskin nähtävää: oksalla istuessaan koiras päästi merkillisen pulisevan huutosarjan, jonka päätteeksi se kumarsi syvään ja päätti verbaalisen ulosantinsa kauas kuuluvaan sivallukseen. Joka ilta puoli kuuden maissa näimme kymmenien tai satojen oropendoloiden lentävän joen yli pesimismetsiköihinsä (pesimisestä emme tosin saaneet varmuutta). Eräänä iltana näimme nuolihaukan näköisen pikku-Falcon ahdistelevan yöpymislennollaan olevia oropendoloita. Oropendolat pesivät yhdyskunnissa, joissa pesät riippuvat puiden oksilta. Kusakin pesässä on yksi tai kaksi munaa.

Kullankaivuuleirin (alkeellisen "hotellimme") ympäristössä majaili myös mustan ja keltaisen kirjavia keltaperätrupiaaleja (*Cacicus*

cicus cela), jotka sekä käyttäytymisensä että ääntensä puolesta toivat mieleen kottaraisen. Asuntoparakkimme palmunlehtikatossa asusti peukaloispariskunta (*Troglodytes aedon*?). Muita pihapiiriin erottamattomasti kuuluvia lintuja olivat *Sporophila*-sukuiset peipot, anit, harakkatangarat (*Cissopis leveriana*) ja pienet kyyhkyt (*Columbina picui*). Lähistöllä näimme myös papukaijoja, tukaaneja, trogoneja (erittäin kirkasvärisiä pitkäpyrstöisiä lintuja, jotka kuuluvat aivan omaan lahkoonsa) ja haukkoja.

Vaikka Madre de Diosin viidakkoalue onkin koko Amazonian neitseellisimpiä seutuja, on ihmistoiminta vähentänyt selvästi linnuston määrää suurten vesireittien varsilla ja kylien ympärillä. Ihmisen läsnäolon huomaa ensimmäisenä suurten arapapukaijojen vähydestä. Ne ovat haluttua riistaa monestakin syystä. Intiaanit ovat käyttäneet näiden guagamajojen pitkiä pyrstösulkuja koristeinaan ja kynnärsulkuja nuoliensa valmistukseen. Tämä käyttö on jo häviämässä, mutta tilalle ovat tulleet keräilijät, jotka pyydystävät poikaset pesistä myydäkseen ne lemmikeiksi joko paikallisille asukkaille kyliin, kaupunkeihin tai kullanhuutojien leireihin. Lintuja kulkeutuu runsaasti myös kansainväliseen lintukauppaan.

Keltaperätrupiaali
(*Cacicus cela*)

Kulkiessa kanootilla hieman syrjässä olevia pikkujokia myöten voi kuitenkin nopeasti todeta suurimman osan viidakosta säilyttä-

neen entisen ilmeensä. Vajaan kahden viikon jokimatalla eräälle Madre de Diosin sivujoelle pääsimme tutuiksi kaikkien alueen kuuden aralajin kanssa. Lajeista yleisimpiä olivat ararauna (Ara ararauna) ja tummanpunainen ara (A. chloroptera), jotka elelevät usein 100-200 yksilön meluisissa sekaparvissa. Vaaleanpunainen ara (A. macao) on koko joukon edellisiä sukulaisiaan harvinaisempi, päivittäin niitä löytyi araparvista vain muutama. Suurten aralajien lisäksi sademetsän latvuseroksissa metelöi pieniä aratingaparvia. Aratingat ovat tyypillisiä papukaijoja Amazonian Andien puoleisilla reuna-alueilla, niiden levinneisyys ulottuu korkealle vuoriston sumumetsiin.

Vaikuttavimpia ilmestyksiä papukaijarintamalla olivat amazonin-papukaijoiden suurparvet. Alueen molemmat yleiset lajit, Pionus menstruus ja Amazona farinosa kokoontuvat tuhatpäisiksi yöpymisparviksi joenvarsimetsiin. Aamusumun hälvetessä hieman ennen puoli yhdeksää linnut lähtevät pienissä parvissa yöpymispuistaan levittäytyen sinne tänne latvustoon palmunsiemeniä etsimään.

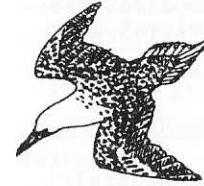
Viidakolle kaikkein luonteenomaisimpia lintuja ovat kuitenkin pikkuruiset parakiitit (suvut Pyrrhura, Forpus ja Touit), joiden kirskuna kuuluu aina jostakin latvustosta valoisaan aikaan. Parakiitit ovat vaikeasti määritettävänä ornitologin painajainen, juuri mistään Amazoniasta ei ole olemassa luotettavia levinneisyystietoja näistä toisiaan muistuttavista lajeista. Tunnistusta vaikeuttaa ennen muuta se, että ne pieninä ja vihreinä kätkeytyvät täysin lehvästöön. Lentäessään ne puolestaan ovat niin vilkasliikkeisiä ja vähän aikaa näkyvissä, että vanha kunnon haulikko-ornitologia lienee ainoa metodisesti kelpo keino suorittaa fauna-analyysejä.

Toinen viheliäinen ryhmä sademetsässä ovat kolibrarit. Jokainen Amazoniaa käsittelevä ornitologinen opus luettelee kosolti viidakon kolibrilajeja. Totuus on kuitenkin se, että lähes kaikki lajit huristelevat latvustossa 50 metrin korkeudella, jolloin niitä ei erota edes hyönteisistä. Kolibreja globaaliseen pinnalistaansa halajava tekee viisaasti, mikäli pysyttelee Andien rinteiden sumuviidakoissa, joissa kolibreja pääsee näkemään runsaasti ja läheltä.

Osalla retkueestamme oli matkan päätteeksi aikaa tutustua rannikon merilinnustoon. Pääsimme käymään Chincha-lintusaarilla, jotka sijaitsevat Tyyneessä valtameressä n.25 kilometrin päässä Perun rannikolta.

Heti rannalla ennen saarille lähtöä saimme tuntuman alueen merilinnustoon: kalasatamassa oleskeli sadoittain merimetsoja, kirjosuulia, chilienpelikaaneja sekä tietysti lokkeja ja tiiroja helppoa ravintoa kärkeen. Kotoista tunnelmaa toivat ylitsemme lentäneet kaksi kalasääskeä. Sääksi ei Etelä-Amerikassa pesi, mutta pohjois-amerikkalaiset yksilöt saapuvat sinne talvehtimaan.

Laivamatkalla saarille lajisto monipuolistui: tyypillinen näky oli lokkeja ahdisteleva isokihu. Myös muut Suomessa tavattavat kihulajit esiintyvät alueella. Silloin tällöin näimme myös myrskypääskyn ja muutaman kerran kaukana liitävän albatrossin. Yleisimpiä lajeja olivat kuitenkin merimetsot ja kirjosuulat, joita lenteli jatkuvasti laivan ympärillä tai näkyi suurina parvina kalastelemassa löytämänsä kalaparven luona.

Kirjosuula (Sula variegata)

Islas de Chinchaa kuuluu kolme muutaman neliökilometrin kokoista guanosarta, jotka ovat mm. guanomerimetsöjen (Phalacrocorax bougainvillii), kirjosuulien (Sula variegata) ja chilienpelikaanien pesimäpaikkoja. Nämä kolme lajia ovat olleet ja ovat edelleenkin tärkeimpiä guanon tuottajia. Guano muistuttaa ulkonäöltään ja hajultaan kanan vastaavaa tuotetta, ja se onkin hyvää lannoitetta. Aikuinen guanomerimetsö voi tuottaa kuivapainoltaan yhtä kiloa vastaavan määrän guanoa kuukaudessa. Guano olikin Perun ja Chilen tärkeä vientitavara 1800-luvun jälkipuoliskolla. Tuhansien vuosien aikana kertyneet paksut kerrostumat kaivettiin kuitenkin nopeasti loppuun ja myös linnut vähenivät. Vuonna 1909 guanonkeruuta rajoitettiin ja lintukannat alkoivat elpyä. Nykyään guanoa kerätään vain sen verran kuin sitä vuosittain muodostuu.

Saarten runsaslukuisimmat lajit olivatkin guanomerimetsö ja kirjosuula. Alueen vartijoiden mukaan siellä pesi vuonna 1982 n.40 000 paria guanomerimetsöjä. Määrä vaihtelee vuosittain huomattavasti riippuen kalaparvien liikkeistä. Retkeilyajankohdannamme marraskuun lopulla pääpesintäkausi oli jo loppuillaan ja poikaset isoja, vaikkakaan eivät vielä lentokykyisiä. Nälkään kuolleita merimetsöpoikasia löytyi melko runsaasti, mikä kieli ravinnon puutteesta ympäröivällä merialueella. Perun rannikon kaksi muuta merimetsölajia ovat paljon harvinaisempia ja näimme niitä korkeintaan 2-3 yksilön ryhmissä.

Kirjosuula pesii vain Perun rannikon edustalla suurina yhdyskuntina. Chincha-saarilla ja niitä ympäröivällä merialueella niitä näkyi tuhansittain. Myös chilienpelikaani on alueen tyypillinen laji, mutta se on selvästi harvialueisempi kuin kaksi edellistä lajia. Chincha-saarilla niitä kuitenkin istuskeli satamäärin rantakalliolla tai lenteli merellä kalastamassa. Lokkeja saarilla oli melko vähän ja nekin pääasiassa kahta lajia. Larus belcheri muistutti suuresti selkälokkia, mutta sillä oli pyrstön kärjessä leveä musta poikkivyö. Toinen laji, Larus modestus, oli väriltään kauniin tasaisen harmaanruskea.

Yksi kauneimmista Perussa näkemistämme linnuista oli ilman muuta inkatiira (Larosterna inca). Chincha-saarilla se oli melko harvalukuinen (näimme vain vajaan 100 yksilöä), mutta rannikon lähellä se kuten muutkin lokkilinnut oli paljon runsaampi.

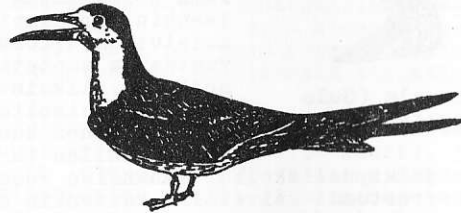

Ehkäpä eksoottisin ja mielenkiintoisin saarilla tapaamistamme siivekkäistä oli humboldtingviini (*Spheniscus humboldti*). Sitä tavataan lähes koko Perun ja Chilen rannikkoalueilla. Saarilta emme löytäneet kuin kymmenisen lintua kököttelemässä rantakallioilla, mutta niissäkin riitti ihmettelemistä.

Kaiken kaikkiaan saaret olivat mahtava kokemus meikäläisiin lintusaariin tottuneille retkeilijöille. Lisäväriä eläimistöön toivat vielä rannoilla makailevat ja möyryävät satapäiset merileijonalaumat ja hiekkarannoilla pesäkolojaan kaivelevat kirkkaan oranssinpunaiset taskuravut. Jännitystäkin riitti, sillä majapaikkamme tuntui olevan skorpionien erityisessä suosiossa.

Humboldtingviini
(*Spheniscus humboldti*)

Mustasaksinokka
(*Rynchops nigra*)

VÄRIKUVAT JOPA 3 TUNNISSA

valmistamme värikuvia
kinofilmista korkea-
luokkaiselle KODAK-
paperille.

KUVA-PULSSI OY

AMMATTILABORATORIO

Linnankatu 19
Turku 10
puh 332666

Perussa syksyllä -82 havaitsemamme, lajilleen tai suvulleen
määritetyt lintulajit

R = Rannikko, V = Vuoristo, S = Sademetsä

SPHENISCIFORMES Pingviinilinnut

Spheniscidae, pingviinit
Spheniscus humboldti R

PODICIPEDIFORMES Uikkulinnut

Podicipedidae, uikut
Podiceps chilensis V

PELECANIFORMES Pelikaanilinnut

Pelecanidae, pelikaanit
Pelecanus thagus R

Sulidae, suulat
Sula variegata R

Phalacrocoracidae, merimetset
Phalacrocorax olivaceus S

P. gaimardi R

P. bougainvillii R

P. brasilianus R

Anhingidae, käärmekeulat
Anhinga anhinga S

CICONIIFORMES Haikaralinnut

Ardeidae, haikarat
Ardea cocoi S

Egretta alba S

E. thula S

Butorides striatus S

Agamia agami S

Bubulcus ibis S

Pilherodias pileatus S

Zebrilus undulatus S

Nycticorax nycticorax V

Ciconiidae, kattohaikarat
Mycteria americana S

Jabiru mycteria S

Threskiornithidae, iibikset
Plegadis ridgwayi V

Theristicus caudatus V

Mesembrinibis cayennensis S

kapustahaikara sp. S

Phoenicopteridae, flamingot
Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

Phoenicopterus sp. R, V

+ lajikysymys epäselvä

Anatidae, sorsat	
Chloephaga melanoptera	V
Cairina moschata	S
Anas flavirostris	V
A. versicolor	V
A. georgica	V
Oxyura ferruginea	V
Merganetta armata	V
<u>FALCONIFORMES</u> Petolinnut	
Cathartidae, kondorit	
Vultur gryphus	V
Sarcorhamphus papa	S
Cathartes aura	S
C. melambrotos	S
Coragyps atratus	R
Accipitridae, haukat	
Buteo polyosoma/poecilochrous	V
Parabuteo unicinctus	V
Elanoides forficatus	S
Spizastur melanoleucus	S
Circus cinereus	V
Pandionidae, kalasääsket	
Pandion haliaetus	R
Falconidae, jalohaukat	
Falco sparverius	V
F. femoralis	V
F. deiroleucus	S
F. rufigularis	S
Phalcobaenus albogularis	V
Micrastur semitorquatus	S
Daptrius ater	S
D. americanus	S
<u>GALLIFORMES</u> Kanalinnut	
Cracidae, hokkokanat	
Pauxi pauxi	S
Pipile pipile	S
Opisthocomidae, töyhtökanat	
Opisthocomus hoazin	S
<u>GRUIFORMES</u> Kurkilinnut	
Aramidae, kotilokurjet	
Aramus guarauna	S
Psophiidae, trumpettikurjet	
Psophia leucoptera	S
Rallidae, rantakanat	
Gallinula chloropus	V
Aramides cajanea	S
Fulica americana	V
F. gigantea	V
Eurypygidae, aurinkokurjet	
Eurypyga helias	S
<u>CHARADRIIFORMES</u> Rantalinnut	
Jacanidae, jassanat	
Jacana jacana	S

Charadriidae, kurmitsat	
Vanellus resplendens	V
V. cayanus	S
Scolopacidae, kurpat	
Tringa solitaria	S
T. flavipes	V
Actitis macularia	S
Calidris alba	R
Recurvirostridae, avosetit	
Recurvirostra andina	V
Himantopus himantopus	V
Phalaropodidae, vesipääskyt	
Phalaropus tricolor	V,S
Stercorariidae, kihut	
Stercorarius skua	R
S. sp.	R
Laridae, lokit	
Larosterna inca	R
Phaetusa simplex	S
Sterna superciliaris	S
Larus modestus	R
L. belcheri	R
L. dominicanus	R
L. serranus	V
Rynchopidae, saksinokat	
Rynchops nigra	S,R?
<u>COLUMBIFORMES</u> Kyyhkylinnut	
Columbidae, kyyhkyt	
Zenaida asiatica	R
Columbina cruziana	R
C. picui	S
Columba livia	V,S
<u>PSITTACIFORMES</u> Papukaijalinnut	
Psittacidae, papukaijat	
Ara ararauna	S
A. chloroptera	S
A. macao	S
A. severa	S
A. manilata	S
A. couloni	S
Aratinga leucophthalmus	S
A. weddellii	S
Pyrrhura rupicola	S
Brotogeris spp. (2)	S
Touit huetii	S
Pionus menstruus	S
Amazona ochrocephala	S
A. farinosa	S
<u>CUCULIFORMES</u> Käkilinnut	
Cuculidae, käet	
Crotophaga major	S
C. ani	S

STRIGIFORMES Pöllölinnut

Strigidae, pöllöt
Otus choliba

S

APODIFORMES Kirskulinnut

Trochilidae, kolibrit
Phaethornis hispidus
Patagona gigas
Ensifera ensifera
Amazilia amazilia
Myrtis fanny

S

V

V

R

R

TROGONIFORMES Trogonilinnut

Trogonidae, trogonit
Trogon sp. (luult. T.violaceus)

S

CORACIIFORMES Säihkylinnut

Alcedinidae, kuningaskalastajat
Ceryle torquata
Chloroceryle amazona
C. americana
C. inda
C. aenea

S

S

S

S

S

PICIFORMES Tikkalinnut

Ramphastidae, tukaanit
Ramphastos culminatus
R. cuvieri
Pteroglossus sp.
P. inscriptus

S

S

S

S

Picidae, tikat

Colaptes rupicola
Campephilus sp.

V

S

PASSERIFORMES Varpuslinnut

Furnariidae, uunintekijät
Geositta paytensis
G. crassirostris
Asthenes wyatti
Cinclodes nigrofumosus
C. atacamensis

R

V

V

V

V

Tyrannidae, tyrannit

Pyrocephalus rubinus
Myiarchus tuberculifer
Ochthoeca leucophrys

R

V

V

Hirundinidae, pääskyt

Tachycineta sp.
Notiochelidon cyanoleuca

S

S

Troglodytidae, peukaloiset

Troglodytes sp. (luult. T.aedon)

S

Motacillidae, västäräkit

Anthus spp.

V

Floceidae, kutojat

Passer domesticus

R

Icteridae, trupiaalit

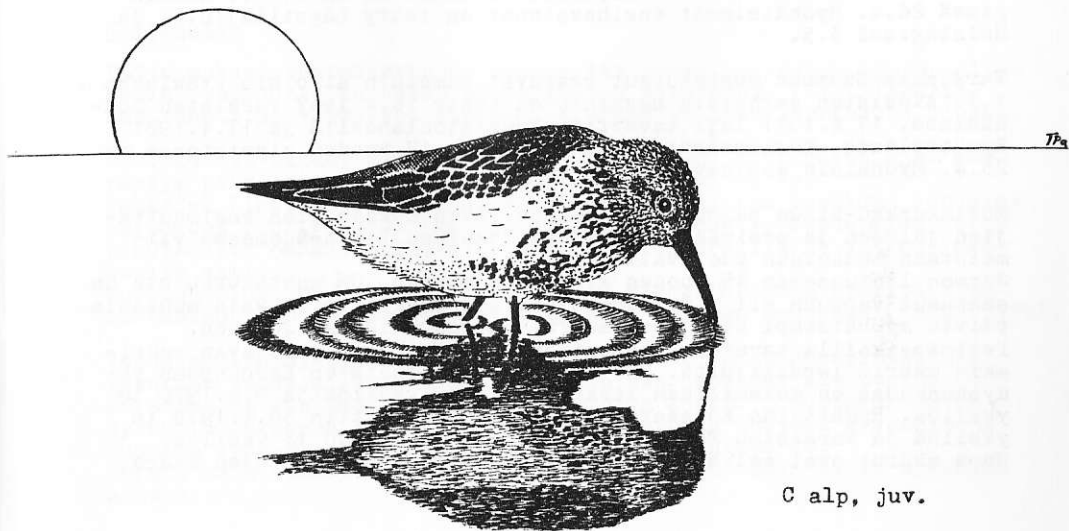
Diglossa carbonaria

V

Dives dives	V
Psarocolius decumanus	S
Cacicus cela	S
Thraupidae, tangarat	
Cissopis leveriana	S
Fringillidae, peipot	
Phrygilus unicolor	V
Paroaria gularis	S
Zonotrichia capensis	R,V
Sporophila spp.	S

Kirjallisuutta. Käyttökelpoisimpia määrittämissoppaita olivat Maria Koepcken kirja Liman maakunnan linnuista (Las Aves del Departamento de Lima, 1964), de Soauensee & Phelps'n kirja Venezuelasta (Birds of Venezuela), de Schauenseen koko Etelä-Amerikan linnustoa käsittelevä teos (A guide to the birds of South America) ja Haverschmidtin "Birds of Surinam". Näiden kirjojen kuvaukset ovat kuitenkin, kuten jo alussa totesimme, ylimalkaisia ja usein keskenään ristiriitaisia. Suurta apua oli myös Paul Donahuen koostama Tambopatan reservaatin lajiluettelosta (The Birds of Tambopata, Lima 1981). Javier Pradon luonnonhistoriallinen museo ja tri Macedo olivat arvokkaita tietolähteitä Liman kaupunkialueen ja sademetsän lintuja määrittäessä.

Suuret kiitokset Kalevi K. Malmströmille ja Torsten Stjernbergille avusta määrittämissoppojen etsimisurakassa. Lasse Iso-Iivarilta saimme tietoja Etelä-Amerikan lintujen suomenkielisistä nimistä.

C alp, juv.

VARSINAIS-SUOMEN MUSTAKURKKU-UIKUT

Vesa Multala

Kirjoituksessa käsitellään mustakurkku-ukun (*Podiceps auritus*) muutto- ja pesimäaikaista esiintymistä Varsinais-Suomessa. Kirjoitus jakaantuu kahteen osaan: kevät- ja syysmuuton tarkasteluun sekä alueen pesimäpaikkojen ja pesivän populaation koon tarkasteluun.

Aineisto

Muuttoaineistoa on kerätty seuraavista lähteistä:

- TLY:n lintuhavaintoarkisto
- Tiedon Antajien ja UKULIEN muuttokatsaukset
- Jurmon lintuaseman havainnoista (taulukkoista, jotka on laadittu vuosittain viiden päivän jaksoissa)
- Leo Karlsonin aikaansaamasta kevätmuuttotaulukosta vv.1966-71

Pesimäaikaista aineistoa kerättiin seuraavasti:

- TLY:n lintuhavaintoarkisto
- Tiedon Antajista ja UKULEISTA kaikki mahdollinen
- henkilökohtaisen haastattelun, kirjeitse ja puhelimitse saadun tiedon määrä oli ratkaisevan tärkeä
- Varsinais-Suomen ATLAS-kartta
- lajia koskevaa kirjallisuutta käytiin läpi

MUUTTAVAT MUSTAKURKKU-UIKKUMME

Kevätmuutto

Ensimmäiset mustakurkut saapuvat Etelä-Suomen rannikkovesiin huhtikuun puolivälin jälkeen. MUUTTOLINNUT-kirjan saapumistaulukon mukaan ensimmäiset mustakurkut ovat saapuneet Lågskärille 15.4. ja Helsinkiin 16.4. Keskimääräinen saapumisaika Lågsilla on 24.4., Helsingissä 26.4. Myöhäisimmät ensihavainnot on tehty Lågsilla 10.5. ja Helsingissä 3.5.

Varsinais-Suomeen mustakurkut saapuvat samoihin aikoihin (taulukko 1.). Aineiston varhaisin havainto on tehty 16.4.1967 Paraisten Bodnäsissä. 17.4.1971 laji tavattiin Kuusistonlahdella ja 17.4.1981 Rymättylässä. Keskimääräinen saapumisaika 17 vuoden aineistossa on 23.4. Myöhäisin ensihavainto on tehty 4.5.1970.

Mustakurkku-ukun päämuutto tapahtuu PLV:n mukaan pian ensimuuttajien jälkeen ja pesimäkanta on täysilukuinen Etelä-Suomessa viimeistään toukokuun puolivälissä. Jurmon lintuaseman 15 vuoden aineiston mukaan 50% mustakurkuista on saapunut vappuun eli 1.5. mennessä. Tämä keskiarvo on vain muutamia päiviä myöhäisempi kuin keskimääräinen saapumisaika Jurmoon. Pesimäpaikoilla tavataan päämuuttoaikaan joskus huomattavan suuriakin määriä lepäilijöitä. Mm. Rymättylän Heinäisten Karhunpään yhdyskunnassa on enimmillään laskettu yli 50 yksilöä ja 9.5.1976 38 yksilöä. Rymättylän Koisaaren koloniassa laskettiin 30.4.1978 18 yksilöä ja Paraisten Mustfinnträsketillä 15.5.1960 13 yksilöä. Nämä määrät ovat selvästi suurempia kuin pesivien lintujen määrä.

Kevätmuuton päättymistä on vaikea havaita. PLV:ssa ei ollut tietoja lajin muuton päättymisestä. Rannikolla sitä onkin lähes mahdotonta huomata. Toukokuun jälkipuoliskolla tavataan vielä säännöllisesti pesimättömiä lintuja. Jurmon havainnoista voi päätellä muuton loppumisen aika hyvin. Myöhäisin kevät havainto on tehty 21.-25.5. välisellä jaksolla. Sen jälkeen ei ole havaintoja ennen heinäkuussa alkavaa syysmuuttoa. Keskimäärin muutto loppuu jaksolla 6.-10.5. (n=15). Muuttokauden pituudeksi Jurmossa tulee näin ollen pari-kolme viikkoa. Vuosittaiset vaihtelut ovat ilmeisesti suuret.

Taulukko 1. Mustakurkku-ukun kevätmuuton alkaminen (Varsinais-Suomi) ja päättymisen (Jurmo) 1964-1982.

Vuosi	Ensimmäinen havainto	Kolmen ens. hav. keskiarvo	Jurmon viimeinen
1964	-	-	6-10.5.
1965	-	-	6-10.5.
1966	2.5.	4.5.	11-15.5.
1967	16.4.	22.4.	26-30.4.
1968	23.4.	25.4.	21-25.5.
1969	1.5.	2.5.	-
1970	4.5.	6.5.	6-10.5.
1971	17.4.	22.4.	1-5.5.
1972	23.4.	25.4.	6-10.5.
1973	21.4.	26.4.	6-10.5.
1974	19.4.	21.4.	21-25.4.
1975	19.4.	21.4.	6-10.5.
1976	20.4.	20.4.	6-10.5.
1977	27.4.	1.5.	-
1978	23.4.	24.4.	6-10.5.
1979	29.4.	1.5.	6-10.5.
1980	21.4.	23.4.	1-5.5.
1981	17.4.	27.4.	-
1982	20.4.	23.4.	-
\bar{x}	23.4.	26.4.	6-10.5.
n	17	17	15

Syysmuutto

PLV:n mukaan mustakurkkujen syysmuutto alkaa heinäkuun loppupuoliskolla, päämuutto tapahtuu elo-syyskuun vaihteessa (Signilskärin havainnot) ja viimeiset nähdään lokakuun lopussa-marraskuun alussa.

Mustakurkku-ukun, kuten yleensäkin lintujen, syysmuuton alku määrittyy pitkälti sulkasadon ajoittumisen perusteella. Vanhojen lintujen ruumiinhöyhenet alkavat vaihtua kesäkuun lopussa-heinäkuun puolivälissä (kaulan ja pään höyhenet). Täydellinen siipisulkasato on koirailta elo-syyskuussa, naarailta se jatkuu lokakuulle asti. Nuorten lintujen osittainen sulkasato alkaa lokakuun puolivälissä-marraskuun lopussa ja päättyy tammikuun loppuun mennessä (CRAMP 1978).

Vanhojen lintujen muutto alkaa heinäkuussa. Jo kuun puolivälissä tavataan vanhoja lintuja paikoissa joissa ne eivät ole pesineet. Jurmossa on ensimmäiset tavattu jaksolla 25-29.7. Mustakurkku on syksyllä Jurmossa harvinaisuus: se on tavattu kuutena syyskautena vuosina 1962-80. Havaittu yksilömäärä on enintään 24. Jurmon havainnoista valtaosa on elokuulta, joitakin vielä syyskuun alusta.

Viimeiset vanhat linnut tavataan elokuun lopussa. Ne siis muuttavat ilmeisesti ennen siipisulkasatoaan talvehtimisalueilleen (tai sulkimisalueilleen). Nuorten lintujen päämuutto on elokuussa ja syyskuun alkupuolella. Syyskuun loppupuoliskolla laji käy harvinaiseksi ja lokakuulta on enää joitakin havaintoja.

Viimeiset muuttajat viivyttävät ulkosaaristossa loka-marraskuuhun saakka (taulukko 2.). Lämmin, lumeton ja jäätön talvi 1982/83 toi mukanaan yllätyksen. Kustavissa tavattiin kaksi mustakurkkua koko joulukuun ajan. Näistä toinen oli paikalla vielä ainakin tammiukuussa (R.Tenovuo, suull. ilm.). Tämä lienee ensimmäinen tunnettu lajin talvehtimisyritys Suomessa.

Yhteenvetona syysmuutosta voisi sanoa: ensimmäiset vanhat linnut lähtevät heinäkuun jälipuoliskolla ja niiden päämuutto on tn. elokuun alkupuoliskolla. Nuorten lintujen päämuutto on elokuussa-syyskuun alussa. Muutto päättyy yleensä lokakuun alussa. Laji voi myös yrittää talvehtimistä, jos sääolosuhteet sen sallivat.

Taulukko 2. Mustakurkku-uikun syysmuuton päätyminen Varsinais-Suomessa 1970-1981. Vuosilta 1970-73 on havaintoja hyvin vähän.

Vuosi	viimeinen havainto	kolmen viim. hav. keskiarvo
1970	29.08.	
1971	30.08.	
1972	18.11.	
1973	05.09.	
1974	12.10.	15.09.
1975	19.10.	12.10.
1976	16.09.	07.09.
1977	24.09.	23.09.
1978	15.10.	06.10.
1979	03.11.	12.10.
1980	05.10.	15.09.
1981	16.09.	
keskia. 01.10.		keskia. 26.09.
n=12		n=7

PESIVÄT MUSTAKURKKU-UIKKUMME

Seuraavassa tarkastellaan pesivien mustakurkkujen pesimisympäristöä ja pesimäpaikkoja, yhdyskuntia ja pesimäkannan suuruutta.

Biotoopeista

PLV:n mukaan mustakurkku-uikun pesimäbiotooppia ovat matalat ruohostoiset järvet, joskus melkein umpeenkasvaneet rapakot. Mainitaan myös pesiminen merenlahdissa. Ruotsin Öölannissa mustakurkut pesivät lähes ainoastaan suolampareissa, missä se suosii sarakasvuston muodostamia tuppaita, joiden välissä on avovesialueita. Meripesintää ei tutkimuksessa mainita ollenkaan, Öölannin rannat ovatkin mustakurkun viihtymisen kannalta liian karuja ja kallioisia (MASCHER 1972). Varsinais-Suomessa laji pesii sekä merenlahdissa ja -salmissa että järvissä ja soraomtuissa.

Tyypillinen pesimäjärvi tai -lampi on pieni, enemmän tai vähemmän rehevöitynyt, matala. Usein se on metsärantainen ja rauhallinen.

Kasvillisuus on melko rehevää, erityisesti osmankäämi- ja sarakasvustoissa mustakurkut lymyilevät mielellään. Avovettä pitää olla kuitenkin riittävästi. Tällaisia tyypillisiä, vuosikymmeniä asuttuina olleita järviä ovat mm. Kalannin Kaitajärvi, Lemun Mannerjärvi, Naantalın Luolajan- ja Kultarannanjärvet, Vehmaan Hietajärvi ja Uudenkaupungin Vekaranjärvi.

Suuremmillakin järvillä laji viihtyy, jos vain kasvillisuus on sopivan rehevää. Tällaisia isoja järviä ovat mm. Kiikkalan Omenajärvi ja Laitilan Otajärvi. Sen sijaan isoilla puhdasvetisillä järvillä laji ei viihdy. Pesintää ei ole todettu esim. Pyhäjärvessä eikä Kiskonjoen vesistön suurilla "kuikkajärvillä".

on Keskkikokoinen lajin pesimäjärvi 24.5 ha. Tämä on laskettu A.Suorannan aineiston 46 järven perusteella. Tavallisin pesimäjärven koko on kylläkin 1-15 ha.

Uusina pesimäpaikkoina on 1970-luvulla löydetty pari hiekkakuopasta Raision Hahdenniemestä ja yhdyskunta Maskun Kankaisten hiekkakuopasta. Dragsfjärdin Skinnarvikin jätevesilammessa on nykyisin vaihtelevan kokoinen yhdyskunta.

Tyypillinen sisäsaariston merenrantabiotooppi on pieni, matala lahti tai salmi, jossa järviruoko on kasvillisuuden valtalaji ja vesikasvillisuus melko runsasta. Ruovikko ei kuitenkaan saa olla liian tiheä ja laaja, vaan mieluummin harvako ja aukkoinen. Joskus pesä voi olla aivan kesämökin rannassa mutta useimmiten asutusta ei ole aivan välittömässä läheisyydessä.

Rannikon suurilla ja rehevillä lintulahdilla mustakurkku ei viihdy: pesintä on varmistettu ainoastaan Lemun Halkkoaukolla. Mahdollisesti se on pesinyt Raisiolahdella, Taivassalon Kolkanukolla ja Turun Friskalanlahdella. Muilla lintulahdilla se on harvalukuinen muuttovieras.

Keskisaariston pesimäbiotooppi on usein karu. Monesti vain kapea järviruokovyöhyke kalliorannan edustalla riittää lajin viihtymiseen. Parempaa täällä ei juuri olekaan tarjolla. Kanta onkin pieni ja ilmeisen hajanainen.

Varsinaisessa ulkosaaristossa ei mustakurkku pesine ollenkaan, sillä sopivia biotoopeja ei ole. Korppoon Jurmossa sitä ei ole tavattu pesimäaikana kertaakaan koko aseman historian aikana.

Mustakurkku-uikku siis selvästi suosii pienimuotoisia merikohteita. Pesimäkanta onkin runsain Kustavin-Taivassalon, Rymättylän ja Dragsfjärdin rikkonaisuissa, paljon matalia salmia ja pieniä merenlahtia sisältävässä maisemassa.

Pesimäpaikat

Mustakurkku-uikun todettujen pesimäpaikkojen vuosittainen lukumäärä selviää kuvasta 1. Kuvasta voi todeta etenkin harrastajien lukumäärän kasvun 1960-luvun lopulla sekä ATLAS-tutkimuksen alkamisen (se alkoi 1974). TLY:n järvilintututkimus 80-luvun alussa on myös havaittavissa. Pesimäpaikkojen määrä kunnittain selviää taulukko 3:sta. Siihen olen eritellyt pesimäpaikat järviin ja mereen. Järvisarakeissa ovat mukana em. tekobiotoopit. Sulkeissa on ilmoitettu paikat joissa pesintää ei ole todettu eikä se ole ollut edes todennäköistä mutta joissa laji hyvinkin saattaa pesiä.

Laji on todettu pesivänä 33:ssa kunnassa TLY:n alueella. Se on

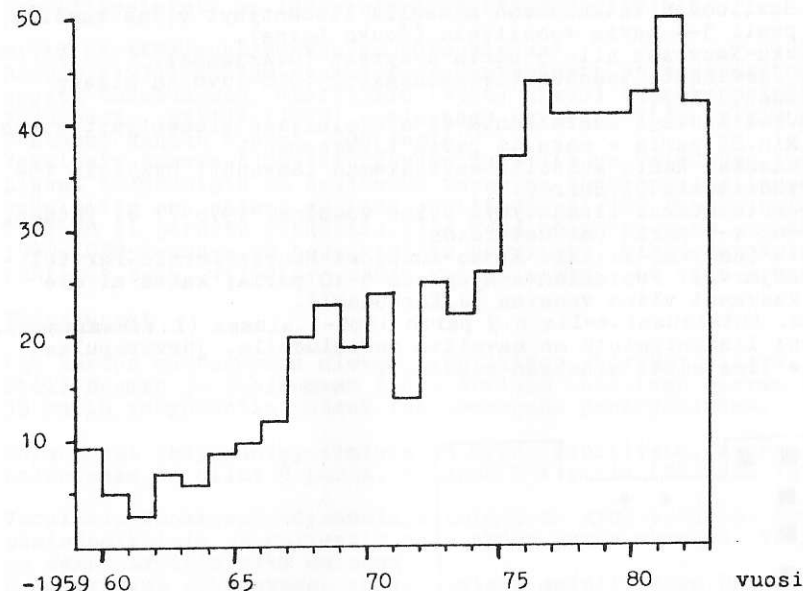
yli puolet alueen kunnista (57). Hyvän kuvan lajin levinneisyydestä saa kuvasta 2., jossa on ATLAS-havainnot TLY:n alueelta. Tämän aineiston perusteella lisää merkkejä tulisi vain muutamaiin saaristoruutuihin. Sisämaan tyhjiö on todellinen pesimäpaikkojen puuttuessa, samoin ulkosaariston.

Taulukko 3. Mustakurkku-uikkujen pesimäpaikat ja parimäärät kunnittain Varsinais-Suomessa. (Katso paremmin tekstistä).

Kunta	J Ä R V E T		M E R I		Y H T E E N S Ä	
	kpl	parimäärä	kpl	parimäärä	kpl	parimäärä
Askainen	-		(2)	(2)	(2)	(2)
Dragsfjärd	5	15-21	4(1)	8(1)	9(1)	23-29(1)
Houtskari	-		1		1	
Iniö	-		4	7-8	4	7-8
Kaarina	-		1	1-2	1	1-2
Kalanti	5	8-15	-		5	8-15
Kemiö	2	3	-		2	3
Kiikala	1	4	-		1	4
Kisko	1	1	-		1	1
Kodisjoki	1	1	-		1	1
Korppoo	1	1	3	3	4	4
Kustavi	7(1)	8(1)	28(5)	49-83(5-6)	35(6)	57-91(6-7)
Laitila	6(6)	18-26(6-7)	-		6(6)	18-26(6-7)
Lemu	1	1-2	1(2)	1(2)	2(2)	2-3(2)
Masku	1	2-5	-		1	2-5
Merimasku	1	1	1(1)	1-5(1)	2(1)	2-6(1)
Naantali	3	3-6	2(2)	2(2)	5(2)	5-8(2)
Nauvo	2	2	5(1)	6(1)	7(1)	8(1)
Paimio	1	1	-		1	1
Parainen	5	5-15	(1)	(1)	5(1)	5-15(1)
Perniö	2	2-6	-		2	2-6
Pyhäranta	2(2)	3(2)	1(1)	1(1)	3(3)	4(3)
Raisio	1	1	(1)	(1)	1(1)	1(1)
Rymättylä	13	15-30	20(5)	40-56(5-10)	33(5)	55-86(5-10)
Salo	-		(1)	(1)	(1)	(1)
Suomusjärvi	1	1	-		1	1
Särkisalo	1	1	-		1	1
Taivassalo	-		8	12-28	8	12-28
Turku	1	1	(2)	(2)	2	2(2)
Uusikaupunki	8(2)	11-15(2)	-		8(2)	11-15(2)
Vehmaa	4(4)	4-7(5)	-		4(4)	4-7(5)
Velkua	1	2-5	6(2)	6-7(2)	7(2)	8-12(2)
Yläne	1(1)	1-5(1)	-		1(1)	1-5(1)
33	78(16)		84(27)		164(43)	
		116-187(17-18)		137-210(27-33)		255-399(44-51)

Taulukon lukuja katsellessa on otettava huomioon että siihen on otettu kaikki tunnetut pesimäpaikat, sekä autioituneet että vasta asutetut. Parimäärät on laskettu pesimäpaikoilla todettujen pienimpien ja suurimpien parimäärien perusteella (negatiivista tulosta ei ole laskettu mukaan, muutenhan pienempi luku olisi lähellä nol-laa). Houtskarista ja Turusta on yksi tarkemmin määrittelemätön ATLAS-pesintä kummastakin.

Kaikista tunnetuista pesimäpaikoista 43% on Vakka-Suomessa (Kustavi-Taivassalo-Mietoinen-Mynämäki ja siitä pohjoiseen). Se näyttääkin olevan lajin päälevinneisyysaluetta Rymättylän ja Dragsfjärdin ohella.

Kuva 1. Varsinais-Suomen mustakurkku-uikkujen vuosittainen pesimäpaikkojen lukumäärä. Mukaan on laskettu myös paikat joissa laji ei todennäköisesti ole pesinyt mutta on tavattu pesimäaikaan.

Parimäärä

Keräämäni aineiston mukaan Varsinais-Suomen pesimäpaikoilla olisi pesinyt 255-399 paria mustakurkku-uikkuja. Tätä lukua voidaan pitää perustana arvioitaessa nykyistä kannan suuruutta.

Järvi- ja meripopulaatiot näyttävät suunnilleen yhtä suurilta. Nyt on kuitenkin niin, että järvipaikoissa on enemmän taantuneita, itseasiassa entisiä pesimäpaikkoja kuin meripaikoissa. Tähän ovat vaikuttaneet etenkin järvien kuivatus (Kustavin Ruonijärvi, Laitilan Liesjärvi, Särkisalon Vähäjärvi, Turun Pikisaaren lampi ja Yläneen Riihijärvi) sekä liiallinen umpeenkasvu. Varmasti myös kesämökkien yletön runsastuminen on karkottanut lintuja. Meripopulaatiossa on enemmän uusia ja runsastuneita pesimäpaikkoja kuin järvisissä. Syytä on vaikea lähteä arvailemaan. Merialueella on lisäksi varmasti enemmän potentiaalisia pesimäpaikkoja kuin järvisämme, jotka jo tunnetaankin kohtalaisen hyvin.

Kirjeitse ja haastattelemalla sain joitakin arvioita parimääristä ja pesimäkannan muutoksista. Seuraavassa luettelossa lyhyesti.

- Askainen: Pesintää ei ole todettu 1930-1980-luvuilla (L.v.Haartman).
- Iniö: Mahdollisesti pientä lisäystä viime aikoina, pesimäkanta 10-20 paria (H.Hilke).
- Kalanti: Jonkin verran taantunut viime aikoina (L.Karlson).
- Kustavi: Anavainen-Kivimaa, lisääntynyt selvästi viime vuosina, retkeilyalueen kanta n.20 paria (R.Tenovuuo).

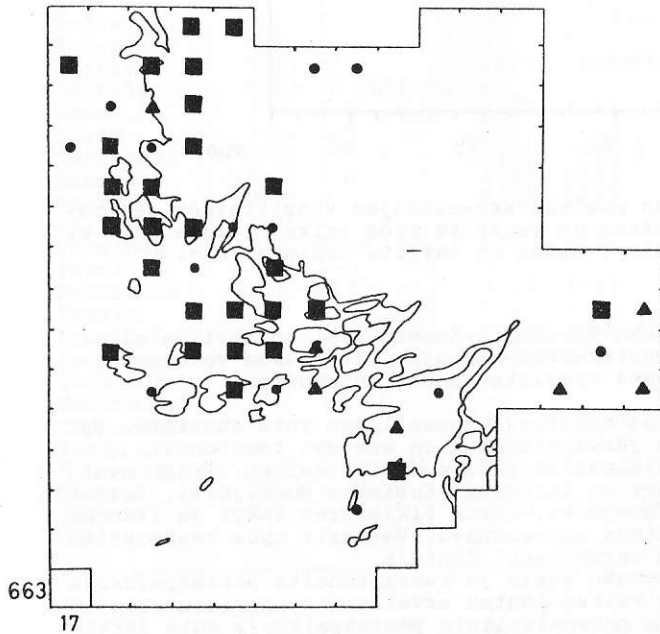
Kiparuodossa 1-2 paria vuosittain (S.Kallio). Riihenmaan yhdyskunta pysynyt ± samankokoisena yli 15 viime vuotta (J.Vuokko).

Kustavi: Susiluodon-Katkuluodon alueella lisääntynyt viime vuosina, nykyisin pesii 3-4 paria vuosittain (Jouko Laine).
 Nauvo: Pikku-Nauvossa alle 5 paria nykyisin (O.Arjamaa).
 Parainen: Järvikanta taantunut voimakkaasti 1960-luvulta alkaen (E.Gustafsson, TLY).
 Rymättylä (ei Aasla): Pesimäkanta ei ole ainakaan pienentynyt viime aikoina. Min.25 paria - maks.44 paria (J.Wessman).

Aasla: Kanta mahdollisesti hieman kasvanut, nykyisin 15-25 paria vuosittain (L.Saari).

Ahteentaka: lisääntynyt viime vuosina. 1976-77 ei yhtään, kesällä 1982 4-5 paria (E.Gustafsson).
 Salon seutu (Halikko-Kiikala-Kisko-Kuusjoki-Muurla-Perniö-Pertteli-Salo-Suomusjärvi): Pesimäkanta nykyisin 5-10 paria, kanta ei ole ainakaan kasvanut viime vuosina (J.Karhumäki).

Velkuan ym. tutkimusalueella n.9 paria 1980-1.alussa (L.v.Haartman).
 Tiivistäen: lisääntymistä on havaittu merialueella, järvipopulaatio ei ole ilmeisesti ainakaan kasvanut.

Kuva 2. Lintu-ATLAS havainnot 10x10 km ruuduissa Varsinais-Suomessa 1974-78. Kartan piirtänyt E.Gustafsson. Merkkien selitykset:

- mahdollinen pesintä, ▲ todennäk. pesintä, ■ varma pesintä.

Mikä on alueen nykyisen pesimäkannan koko? Tämän aineiston tulos on 255-399 paria. Ottaen huomioon sen että läheskään kaikkia lajin pesimäpaikkoja ei tunneta ja sen, miten vaikeasti takseerattava laji mustakurkku-uikku on, (REGNELL 1981ab) on perusteellisesti selvittänyt takseeraamiseen liittyvät virhelähteet, esitän Varsinais-Suomen pesimäkannan kooksi 400-600 paria. Tämänkin arvio saattaa osoittautua liian pieneksi, sillä pesimäkannan

nan aliarviointi on lähes sääntönä (REGNELL 1981b).

Miltä näyttää mustakurkkujen tulevaisuus?

RASSIn (1977) mukaan maamme mustakurkkukanta on tuntemattomasta syystä taantumassa. MERIKALLIO (1958) arvioi Suomen pesimäkannaksi 3000 paria. HYYTIÄ (1979) puolestaan arvioi, ATIAS-tutkimukseen perustuen, kannan kooksi 1500 paria.

Varsinais-Suomessa mustakurkkujen tulevaisuus vaikuttaa turvatulta. Lievää taantumista on saattanut tapahtua järvipopulaatioissa, meripopulaatio sen sijaan näyttää osoittavan lievää runsastumista. Tämähän ei perustu pitkäaikaisiin havaintoihin, vaan on lähinnä 1960-1980-luvun alun havaintoihin perustuva. Mitä muutoksia on tapahtunut esim. viimeisen sadan vuoden aikana, on vain arvattavissa.

Yhdyskunnat

PLV kertoo mustakurkun olevan tyypillinen yhdyskuntalintu. Parhaissa Etelä-Suomen ja Pohjanmaan lintujärvisissä mainitaan olevan jopa 20-30 parin yhdyskuntia yhtenä tai useampana pesärykelmänä.

Öölannissa yhdyskuntapesiminen on myös tyypillistä, suurimmassa koloniasa on ollut 9 paria, yleensä 2-4 paria (MASCHER 1972).

Varsinais-Suomessa yhdyskuntapesiminen on myös yleistä. Suuri osa pesimäpaikoista on kuitenkin vain yhden parin varassa. Yhdyskuntia on sekä järvisissä että meressä.

Esimerkkeinä makeanveden yhdyskunnista mainittakoon Dragsfjärdin Skinnarvikin jätevesilampi (4-8 paria 1980-82), Laitilan Otajärvi (13-16 paria useana pikkukoloniana (RAUTANEN 1979)), Maskun Kankaisten hiekkakuoppa (enimmillään 5 paria), Paraisten Lampisträsk (8 paria v.1968), Rymättylä Tirhanperä (n.10 paria 1965) ja Velkuan Salavaistenjärvi (enimmillään 5 paria 1938).

Meriyhdyskunnista suurimpina mainittakoon Kustavin Elmäistenlahti (7 pesää 1982), Karnusaarenlahti (8 paria 1979), Marjamäenlahti (8 paria 1978), Rahi (10 paria 1973 ja 75), Siikarauma (8-10 pesää 1976), Rymättylän Heinäinen (enimmillään n.10 paria 1962, 6 paria 1974-75), Koisaari (n.5 paria 1974), Kirjalanlahti (6 pesää 1976), Taivassalon Fladapuhti (15 paria, 11 pesälöytöä 1982 : aineiston suurin yhdyskunta), Kahiluoto (1966-67 3-4 paria) ym.ym.

Valtaosa yhdyskunnista on alle kymmenen parin luokkaa. Onko viime aikoina tapahtunut muutoksia mustakurkun yhdyskuntakoossa? Yhdyskunnat suurentuneet tai pienentyneet? Laskin vuosien 1965-82 pesimäpaikka-aineistosta vuosittaisen keskiarvon paria/pesimäpaikka. Keskiarvo vaihteli 1.6-3.2 välillä ollen keskim. 2.2 paria/pesimäpaikka. Suurten ja pienten arvojen välillä ei ollut mitään säännöllistä vaihtelua, Näyttääkin siltä ettei yhdyskuntien koossa ole tapahtunut merkittävää muutosta viimeisen 18 vuoden aikana.

YHTEENVETO

Mustakurkku-uikku pesii Varsinais-Suomessa sekä järvisissä että meressä. Pesimäpaikkoja löydettiin yhteensä 164, joista 78 järveä ja 84 merikohdetta. Parimäärä vaihteli 255-399:n välillä. Vahvin pesimäkanta on Vakka-Suomessa, jossa on 43% kaikista pesimäpaikoista ja n.47% koko parimäärästä. Rymättylässä kanta on myös vanha. Koko alueen parimääräksi 1980-luvun alussa esitetään 400-600 paria. Pitkäaikaisista kannanmuutoksista ei ole havaintoja, mutta järvalueella kanta on ehkä lievästi taantumassa ja merialueella lievästi lisääntymässä. Yhdyskunnat ovat yleensä alle 10 parin luokkaa, eikä niiden koossa ole havaittu merk. muutoksia.

Kiitos

kaikille teille jotka olette ilmoittaneet havaintojanne arkistoon tai vuodenaikaiskatsauksiin sekä teille jotka ystävällisesti vastasitte tungetteleviin kysymyksiini ! Erityisesti haluan kiittää seuraavia henkilöitä: Esko Gustafsson, Lars von Haartman, Lennart Saari, Jouni Saario, Asko Suoranta ja Jaakko Wessman. Ilman heidän tietojaan tämä kirjoitus ei olisi syntynyt.

Kirjallisuusluettelo

CRAMP, S. 1978 (toim.): Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol. I.

HAAPANEN, A. ja PAASIVIRTA, O. 1973: The waterfowl in eutrophic waters in South West Finland.-Riistatieteellisiä julkaisuja 33:14-26.

v.HAARTMAN, L. ym. 1967: Pohjolan linnut värikuvin (=PLV).

HILDÉN, O. ym. (toim.) 1979: Muuttolinnut.

HYTTIÄ, K. 1979: Tilanne lintuatlaksessa viiden laskentavuoden jälkeen. - Lintumies 2/79:54-57.

KARHUMÄKI, J. ja VIENONEN, A. 1977: Salon seudun kosteikot.

MASCHER, J.W. 1972: Svarthakedoppingen, Podiceps auritus (L), på Öland. - Calidris 4/1972:3-11.

MERIKALLIO, E. 1958: Finnish birds, their distribution and numbers. - Fauna Fennica 5:1-181.

RASSI, P. 1977: Suomen lintuvesien inventointi ja suojelu. - Suomen Luonto 36: 188-194.

RAUTANEN, H. ym. 1979: Otajärven luonto ja merkitys.

REGNELL, S. 1981a: Häckningsbeståndet av svarthakedopping Podiceps auritus. - Vår Fågelsvärld 40: 13-22.

REGNELL, S. 1981b: Att taxera häckningsbestånd av svarthakedopping Podiceps auritus. - Vår Fågelsvärld 40: 23-32.

SUORANTA, A. ja RAUTANEN, H. 1980: Lintuvesi-inventoinnit Varsinais-Suomessa 1970-77.

TLY:n TIEDON ANTAJAT ja UKULIT.

Lopuksi

esittäisin pyynnön teille järvien ja merenlahtien soutilijoille ja kiertelijöille: ilmoittakaapa mustakurkku-uikku havaintonne joko TLY:n arkistoon tai yllekirjoittaneelle. Erityisen mielenkiintoisia olisivat vanhat, julkaisemattomat tiedot sekä uudet pesimäpaikat. Ohjeeksi parimäärän arviointiin antaisin seuraavat vihjeet:

- paras aika on toukokuun lopussa tai heinäkuun puolivälin paikkeilla (silloin auringonlaskun hetki kun mustakurkkuperheet uivat avoveteen ilta-askareihinsa)
- jos paikalla on useampia pareja, niin ole huoleellinen ja laske ne mahdollisimman tarkkaa; aliarviointi on hyvin helppoa
- havainnointipiste mahdollisimman korkealla, esim. rantakalliolla tai puussa; näin löytyvät myös piileskelevät yksilöt
- järjestelmälliseen pesien etsintään ei yleensä kannata ryhtyä
- pesivä kanta on se määrä pareja, joka aloittaa pesinnän.

Ensi kesän projektilajit ovat vetisten paikkojen asujia. Kuovi ja kurki löytyvät soilta ja rantaniityiltä, mustakurkku-rantojen edustalta. Joskus ne pesivät samalla rantakaistalla !

NIITTYJEN JA NIITTYLINNUNSTON MUUTOKSIA LEMUSSA 1973-1980

Markku J. Saarinen

TUTKIMUSALUE JA MENETELMÄT

Minua on aina kiinnostanut tietää mitkä mahdolliset ympäristötekijät vaikuttavat pesivän linnuston muutoksiin. Niittyjen muutoksista on tehty jonkin verran selvityksiä esimerkiksi Pohjanpitäjänlahden tutkimus Luther & Munsterhjelm (1983). Kuitenkin on tehty varsin vähän selvityksiä näiden muutosten vaikutuksista pesivään linnustoon. Tämän selvitys Lemusta on vain alustavanlaatuinen tutkelma, joka vaatii paljon lisäselvityksiä, jotta kaikkiin kysymyksiin saataisiin vastaus. Tutkimusalue on Lemun kunnassa, noin 20 km Turusta länsiloueteeseen, Monnoisten, Oukkulan, Tenholan ja Nyynäisten kylien alueella. Tässä tutkelmassa esitetyn alueen yhteispinta-ala on noin 70 ha, vaihdellen vuosittain noin kaksi hehtaaria puoleen ja toiseen. Alue käsittää Oukkulanlahden pohjois- ja itäosien niityt ja pelot sekä Monnoistenlahden pohjoisosan niityt ja pelot (kuva 1). Niittyalueiden ja peltöjen muutoksia on seurattu vuosittain varsin tarkasti, erilaisin maastolaskennoin ja ilmakuvauksin. Rantaniitty on siitä erikoinen elinympäristö, että siinä pesiminen on riippuvainen suuresti vallitsevasta vedenkorkeudesta. Myöskin pesintäpaikat vaihtelevat suuresti eri vuosina niityn eri osien välillä. Tarkasteltaessa niittyä kokonaisuutena on siinä havaittavissa vyöhykkeitä, jotka muodostuvat niissä vallitsevien kasvillisuuksien mukaan (kuva 1). Selvästi maastossa on erotettavissa luikka-, rölli-, nata-, nurmilauha- ja rytyvyöhykkeet (järvi-ruoko). Linnustoa on laskettu pääasiassa ruutunäytelaskentana. Laskentakertoja on ollut 10-14 vuodesta riippuen. Tämän lisäksi, niityn kasviston laskennan yhteydessä, on harjoitettu pesien etsintää. Kahlaajien ja vesilintujen niitypesinnät ovat löytyneet lähes kaikki, mutta varpuslintujen pesiä on vain 8-10 % löytynyt. Tätä puutetta on pyritty eliminoimaan reviirien rajojen selvittelyllä. Tämä on johtanutkin varsin hyvään tulokseen.

MUUTOKSIA NIITYLLÄ

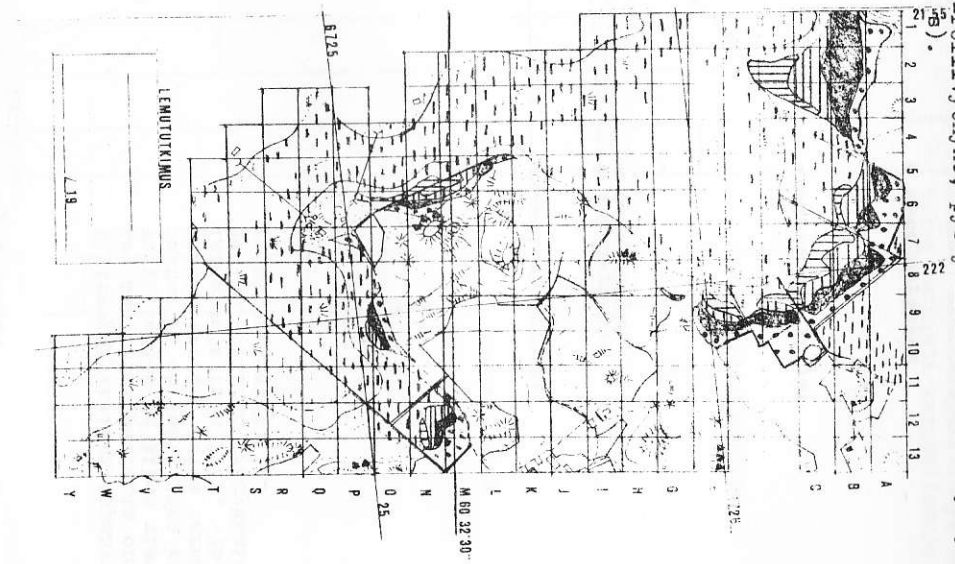
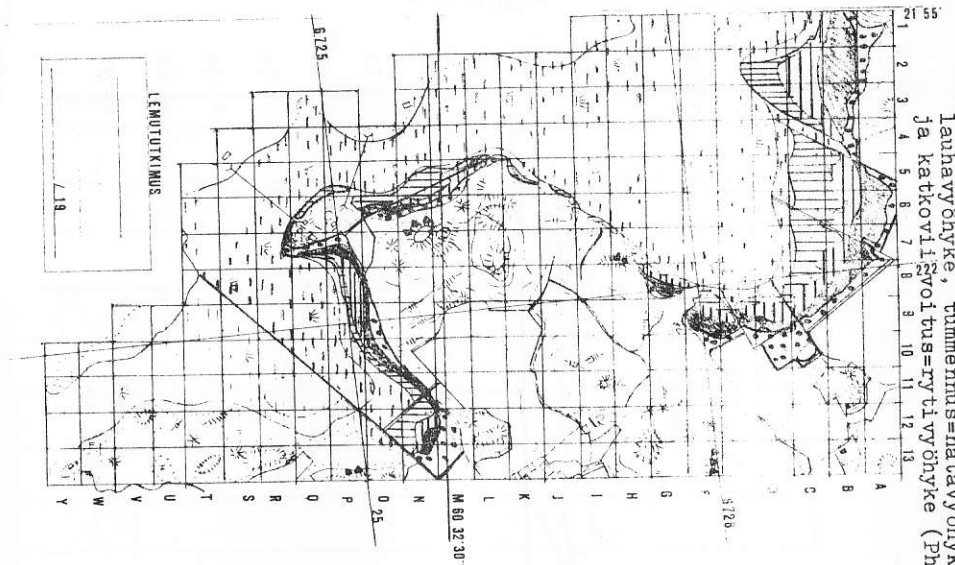
Suurin yhtenäinen muutos on aiheutunut järviruon nopealla kasvulla. Tämä on vähentänyt varsinaisten niitylintujen käyttämää niittyalaa noin 14,5 ha. Rytiniitty on todellisuudessa lisääntynyt vieläkin nopeammin, sillä 1972 oli 3,25 ha niittyä järviruokokasvuston alla, kun sitä 1980 oli jo 19,25 ha (kuva 2). Osa tästä muutoksesta johtuu kesanto- ja pakettipeltöjen muuttumisesta rytyvaltaiseksi. Niittyvyöhykkeistä on luikkavyöhyke vähentynyt juuri järviruon vallatessa alaa itselleen. Muutkin niittyvyöhykkeet ovat vähentyneet jonkin verran tai siirtyneet vähitellen kauemaksi rannasta. Myös tärkeä muutos on kokonaiskasvuston piteneminen, varsinkin nata- ja nurmilauhavyöhykkeillä on havaittavissa noin 15 cm keskipituuden lisäys. Syynä näihin muutoksiin on pääasiassa laiduntamisen loppuminen, mutta myöskin vesistön rehevöitymisellä on varmasti ratkaiseva merkitys rantaniityn kasvuston muutoksissa. Lars von Haartman (1975).

MUUTOKSIA LINNUSTOSSA

Linnustossa tapahtuvia muutoksia on hyvin vaikea todeta, koska pitkäaikaiset kannanvaihtelut sekoittavat todellisten pysyvien muutosten luonnetta. Kahdeksan vuoden laskenta ei riitä antamaan oikeaa kuvaa linnuston todellisista muutoksista. Tässä esitettyjä muutoksia onkin tarkasteltava täältä pohjalta, eikä missään tapauksessa niitä sovi yleistää laajemmalti. Nyt Lemussa näyttää niittyjen kokonaislinnusto jonkinverran lisääntyneen (taulukko 1). Selvimmin muutos on havaittavissa, kun tarkastellaan linturyhmiä (kuva 3). Näyttääkin selvältä, että vesilinnut ovat vähentyneet niityltä, vähentymistä on tapahtunut myös muualla tutkimusalueella. Samasta syystä on vähenemistä havaittu tapahtuneen myös Porin seudulla sekä Askaisten alueella. Soikkeli (1979) Lars von Haartman (1975). Vesilintujen ja kahlaajien vaihtelut ovat toistensa peilikuvia. Kun vesilinnuilla näyttää olevan kannanhuippuvuodet, on kahlaajilla aallonpohja ja päinvastoin. Varpuslinnuilla on saattanut lisääntyä tapahtua, sen havaitseminen on vain vaikeampaa. Vedenpinnan korkeudella ei näytä olevan tähän vaihteluun syy-yhteyttä. Korkea vedenpinta keväällä vaikuttaa ainoastaan pesintäpaikan valintaan ja joihinkin vuosina pesinnän aloituksen myöhästyminen. Vallitsevalla muuttosäällä, varsinkin lämpötilalla, on erityisesti kahlaajilla suuri merkitys. Linturyhmien biomassojen (kuva 4) kehityksen tarkastelu antaa mielenkiintoisen spekulatiomahdollisuuden koko niityn ekologian tarkastelulle. Vesilinnuilla on tärkeä merkitys niityn kokonaisbiomassan kehityksessä; kahlaajien biomassan kehitys on vuorovaikutuksessa vesilintuihin nähden ja tasapainottaa kokonaisbiomassaa. Varpuslinnuilla muutokset ovat hyvin vähäiset. On vaikea todeta, mitkä lintulajit ovat lisääntyneet taikka vähentyneet. Aineiston riittämättömyys ei anna mahdollisuuksia kuin arvailuille. Lemussa näyttää, että (taulukko 2) selvästi lisääntyneinä lajeina olisivat kahlaajista töyhtöhyppä, taivaanvuohi ja punajalkaviklo, varpuslinnuista pensastasku, ruokokerttunen, niittykirvinen ja västäräkki. Vähentyneinä pitäisin vesilintujen lisäksi kiurua ja keltävästäräkkiä. Nämä arviot pitävät lähes yhtä aiemmin Turun seudulla tehtyihin havaintosarjoihin (esim.) Lars von Haartman (1975).

KIRJALLISUUS:

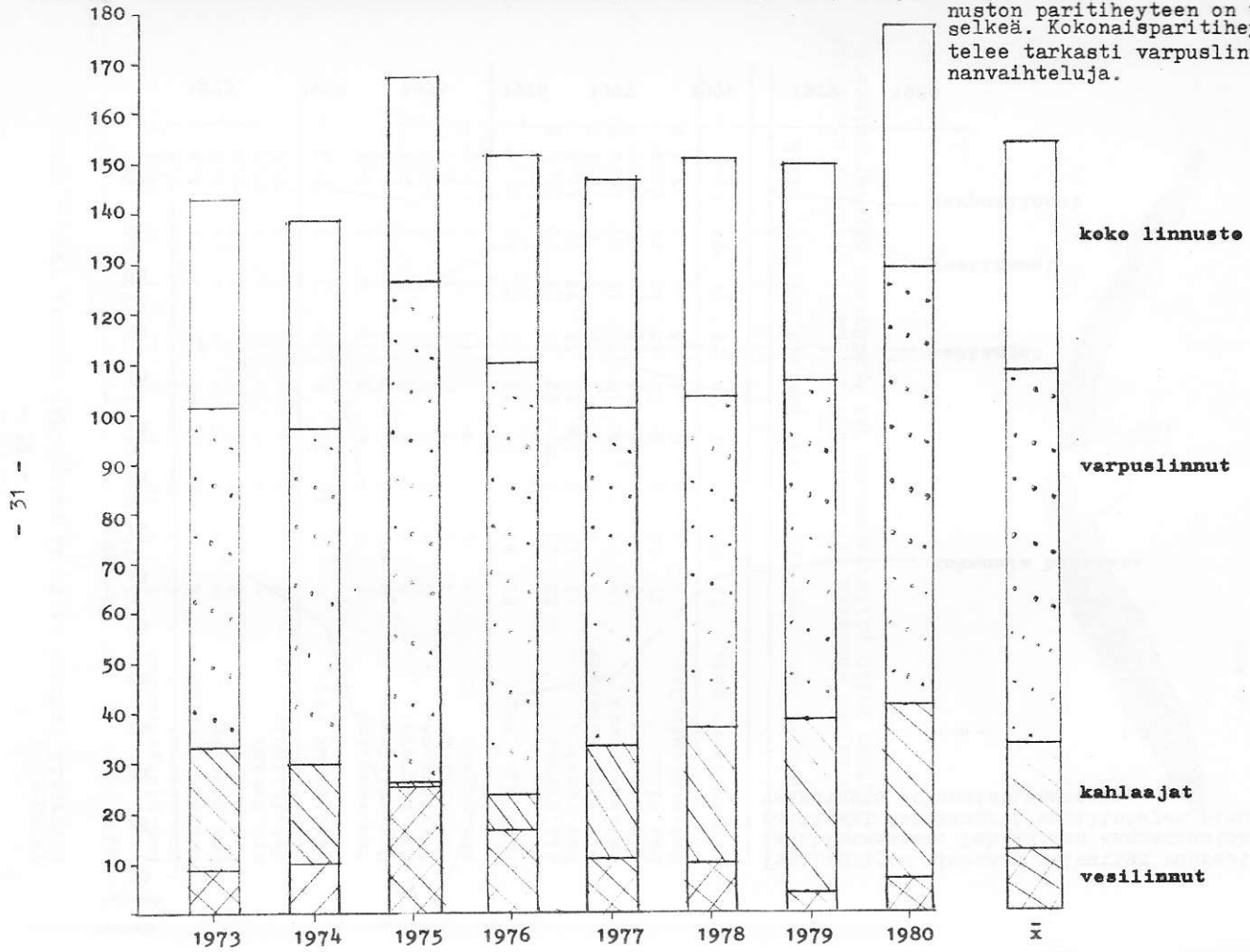
- v HAARTMAN, L., 1975 Changes in the breeding bird fauna of coastal bays in southwestern Finland
Ornis Fennica 52: 57-67.
- LUTHER, H & R, MUNSTERHJELM, 1983. Inverkan av strandbetets upphörande på hydrolitoralens flora i Pojoviken. Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 59: 9-19.
- SOIKKELI, M & J, SALO, 1979. The bird of abandoned shore pastures - Ornis Fennica 56: 124-132.

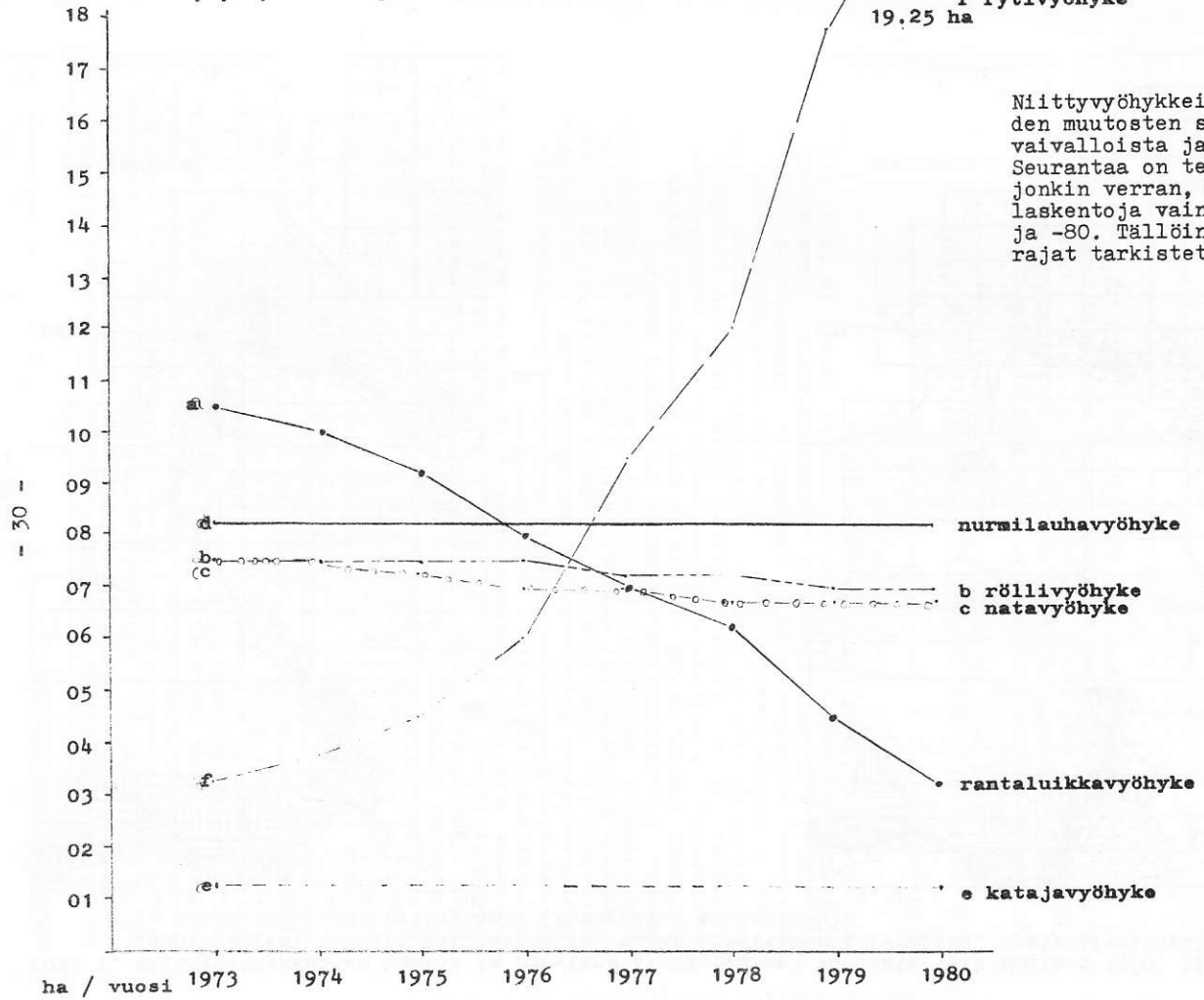
KUVA 1. Niittyvyöhykkeiden muutos ja ruovikon lisääntyminen vuodesta 1972 vuoteen 1980. Pihkutus-nurmi-lauhavyöhyke, tummennus-natavyöhyke, vaakaviljoitus=roilivyöhyke, pystyviljoitus=luikkavyöhyke ja katkoviilivoitus=rytivyöhyke (Phragmites australis).

KUVA 3. LINTURYHMIEN PARITIHEYKSIÄ VUOSINA 1973 - 1980 (paria / km²).

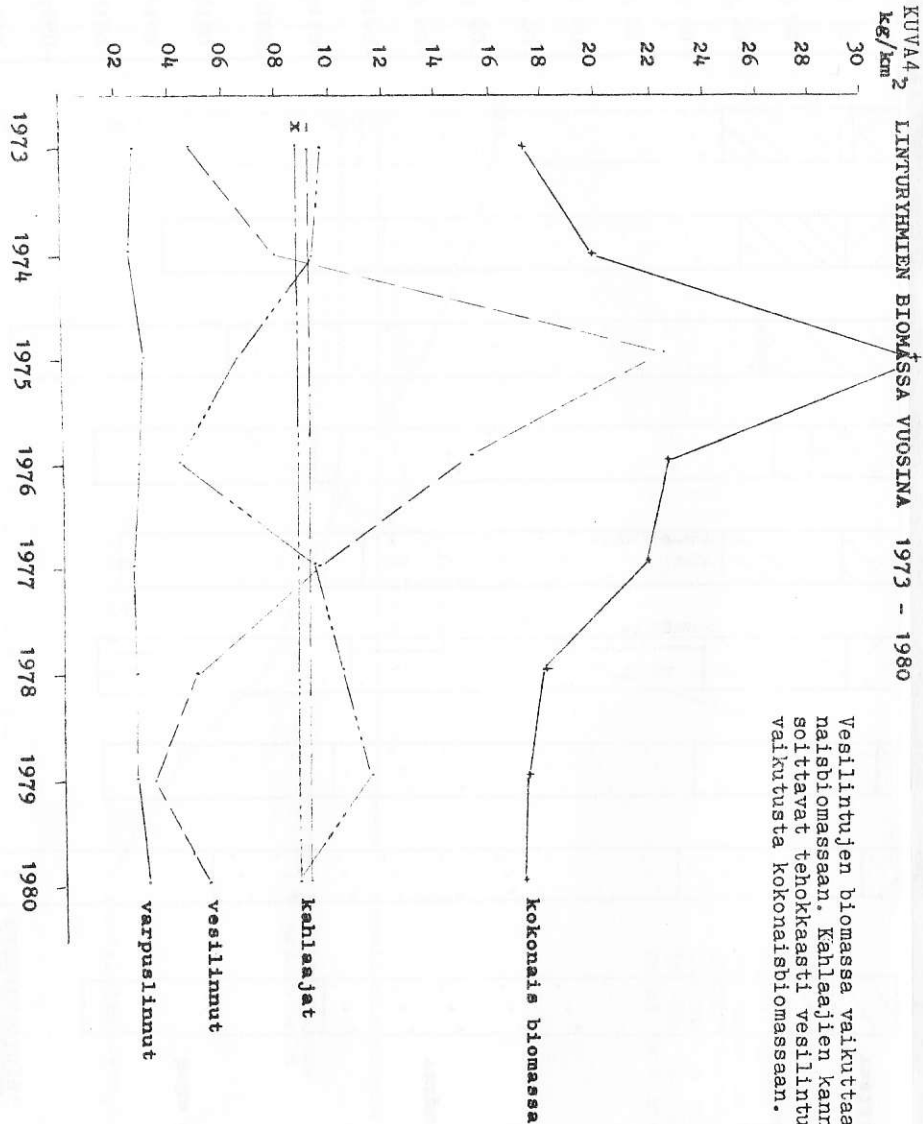
Varpuslintujen vaikutus koko linnuston paritiheyteen on varsin selkeä. Kokonaisparitiheys noudattelee tarkasti varpuslintujen kannanvaihteluja.

KUVA 2 Niittyvyöhykkeiden pinta-alojen kehitys Lemussa 1973 - 1980

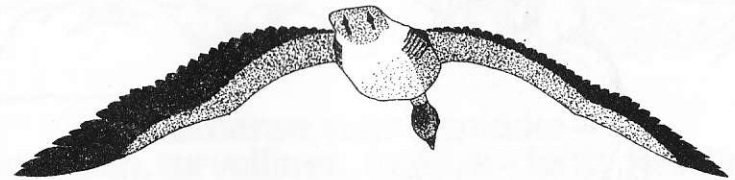
Niittyvyöhykkeissä tapahtuneiden muutosten seuranta on varsin vaivalloista ja aikaa vievää. Seuranta on tehty joka kesä jonkin verran, mutta tarkkoja laskentoja vain 1973, -76, -78 ja -80. Tällöin vyöhykkeiden rajat tarkistettiin.

TAULUKKO 1.
NIITYILLÄ PESIVÄT LAJIT JA PARIMÄÄRÄT VUOSINA 1973 - 1980

LAJIT	VUODET								\bar{x}
	73	74	75	76	77	78	79	80	
<i>Ana.platyrhynchos</i>	1	4	12	8	5	-	1	2	4.1 ?
<i>Ana.crecca</i>	1	1	2	1	1	2	-	-	1.0
<i>Ana.querquedula</i>	2	1	2	1	1	2	-	1	1.3
<i>Ana.penelope</i>	-	-	1	1	-	-	-	-	0.3
<i>Ana.clypeata</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1.0
<i>Ayt.ferina</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	0.1
<i>Ayt.fuligula</i>	1	-	-	-	-	1	1	1	0.5
vesilinnut yht.	6	7	18	12	8	7	3	5	8.3
<i>Van.vanellus</i>	7	6	5	6	5	8	8	9	6.8
<i>Cap.gallinago</i>	4	4	5	3	5	6	6	9	5.3 ?
<i>Num.arquata</i>	5	5	3	1	5	5	6	3	4.1
<i>Tri.totanus</i>	5	4	3	5	5	5	6	6	4.8
<i>Cal.alpina</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1.1
<i>Phi.pugnax</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1.0
kahlaajat yht.	23	21	18	17	23	26	27	29	23.0
<i>Ala.arvensis</i>	22	23	25	25	27	24	21	20	23.4 ?
<i>Sax.rubetra</i>	11	10	10	13	13	12	12	12	11.6
<i>Acr.schoenebaenus</i>	-	-	-	1	1	-	1	6	1.1
<i>Ant.pratensis</i>	14	15	19	14	14	13	17	23	16.1 ?
<i>Met.alba</i>	7	5	8	10	5	8	10	12	8.1
<i>Met.flava</i>	17	12	15	8	10	10	10	14	12.0
<i>Emb.schoeniculus</i>	-	3	4	6	1	5	3	3	3.1 ?
varpuslinnut yht.	71	68	81	77	71	72	74	90	75.5
kekkelinnuste yht	100	96	117	106	102	105	104	124	106.8

Eräiden lajien kohdalla (?) parimäärä on jäänyt osittain epäselväksi, johtuen lajin piilottelevasta tai hämävästä käyttäytymisestä.

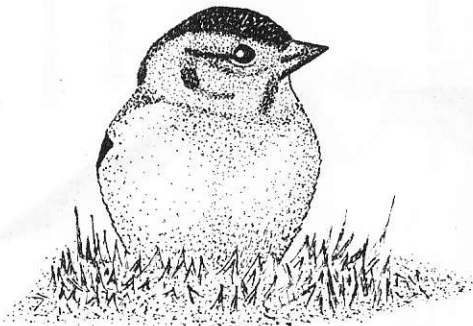
A ans

TAULUKKO 2.

Keskiarvo dominanssit vuosilta 73-76 ja 77-80

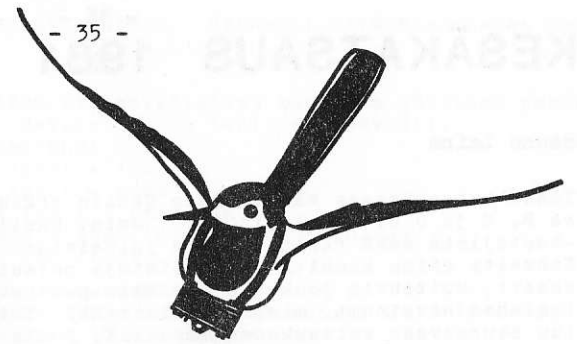
	73-76	77-80	
	%	%	
Ana.platyrhynchos	6.0	1.8	-
Ana.crecca	1.2	0.7	-
Ana.querquedula	1.4	0.9	-
Ana.penelope	0.5	0.0	-
Ana.clypeata	1.0	0.9	+-
Ayt.ferina	-	0.3	+
Ayt.fuligula	0.3	0.7	+
	10.3	5.3	-
Van.vanellus	5.7	6.9	+
Cap.gallinago	3.8	6.0	+
Num.arquata	3.3	4.4	+
Tri.totanus	4.1	4.9	+
Cal.alpina	1.0	1.2	+-
Phi.pugnax	1.0	0.9	+-
	18.9	24.3	+
Ala.arvensis	22.7	21.1	-
Sax.rubetra	10.5	11.3	+
Acr.schoenobaenus	0.3	1.8	+
Ant.pratensis	14.8	15.4	+
Mot.alba	7.2	8.1	+
Mot.flava	12.4	10.1	-
Emb.schoeniculus	3.1	2.8	-
	70.9	70.6	+-

Dominanssit on laskettu neljän vuoden parimäärien keskiarvoista. Tällainen jako on mielivaltainen ja se voi joidenkin lajien kohdalla olla epäedullinen ja antaa väärän kuvan lajin todellisesta muutoksen luonteesta.

F mon q

TPa - 82

Nyt linturetkelle - KAMERAN VALMIUSPIDIKE!

Kameran valmiuspide, jokaisen kamerankäyttäjän tarpeellinen apuväline.

Valmiuspidikkeen avulla kuljetat kamerasi vaivattomasti ja turvallisesti mukana kaikissa olosuhteissa.

Kameran irtoaminen pidikkeestä vahingossa on mahdotonta. Kamera on vapautettavissa pidikkeestä silmänräpäyksessä. Soveltuu kaikkiin jalustakierroksella varustettuihin kameroihin.

Kameran valmiuspide - tarpeellinen, turvallinen, toimiva - tehty kestäväksi.

Hanki itsellesi fotoliikkeestä!

WATEK OY

PL 33, 00330 HKI 33

KESÄKATSAUS 1981 JA 1982

Rauno Laine

Tässä katsauksessa käsitellään Ukulin arkistolajilistassa kohdis-
sa B, C ja D olevat lajit (vrt. esim. Ukuli 2/82). Yölaulajista ja
-huutajista sekä rariteeteista julkaistaan omat katsaukset.
Kahdelta viime kesältä on havaintoja palautettu ilahduttavan run-
saasti, kuitenkin joukosta vieläkin puuttuvat monen tunnetun lin-
tumiehen havainnot, missähän lienevät? Toivottavasti asia korjaan-
tuu seuraavaan katsaukseen mennessä, jotta tämän tyyppisistä selon-
teista jatkossa saataisiin entistä tarkempia ja kiinnostavampia.
Katsausta tehtäessä on käyty läpi myös TLY:n arkisto, Jurmon kaa-
vakkeet sekä Ruissalon ja Mietoistenlahden havaintovihot.
Haluan kiittää seuraavia kesäkaavakkeen tai kesähavaintojensa pa-
lauttajia:

Alho Pekka	Kanerva Olli	Salonen Kari
Andelmin Pertti	Kylänpää Juha	Sillanpää Jukka
Gustafsson Esko	Laine Jarmo	Suoranta Asko
Harmanen Markku	Loivaranta Pekka	Tittonen Ilkka
Heikkilä Heikki	Multala Vesa	Tittonen Jouni
Helstola Jari	Numminen Tapani	Tittonen Pentti
Hyvönen Raimo	Peltola Veijo	Uotila Jyrki
Joukio Mika	Penttilä Juha-Pekka	Valta Matti
Karlin Antti	Penttinen Risto	Wessman Jaakko
Klemola Hannu	Piha Juhana	Vuorinen Juha
Komi Jarmo	Saario Jukka	

Arkistokorteilla ovat tietoja palauttaneet seuraavat:

Arell Teppo	Junttila Olli	Nurmi Timo
Aspelund Seppo	Kasviaho Pekka	Pekkala Seppo
Baarman Rurik	Kirjonen Jorma	Peltola Rita
Forsten Annika	Kivivuori Osmo	Pulli Timo
Grönroos Timo	Kormanen Hannu	Päivärinta Harri
Hakala Jouko	Kääriä Juha	Rinne Veikko
Helle Pekka	Lahtonen Hannu	Rivasto Ari
Hederstöm Kaius	Laine Rauno	Saari Lennart
Holmiluoto Ari	Lemmes Tapio	Saarinen Markku
Hyvönen Raimo	Lapintie Pyry	Saario Jouni
Häkkinen Ilmari	Lehto Harry	Sarola Vesa
Iso-Iivari Lasse	Lehto Henry	Tarponen Esko
Ivaska Tero	Leveelahti Soili	Veistola Simo
Joutsamo Esko	Nurmi Jukka	Veistola Tapani

Vienonen Ari	Winqvist Kai	Virtanen Vesa
Virtanen Hannu	Vuorisalo Timo	Hakala Tuomo
Lahtonen Ismo	Karhu Heikki	Orava Ari

Kaavakkeiden palauttajat ovat ilmoittaneet pääasiallisiksi retkeily-
kunnikseen seuraavat:

Alastaro	Kustavi	Salo
Dragsfjärd	Laitila	Sauvo
Halikko	Merimasku	Suomusjärvi
Iniö	Mietoinen	Särkisalo
Kaarina	Paimio	Taivassalo
Kemiö	Parainen	Turku
Kikka	Perniö	Uusikaupunki
Kisko	Raisio	Västanfjärd
Korpoo	Rymättylä	Yläne

Muista kunnista on saatu hajahavaintoja. Retkeilijöitä sisämaahan kai-
vattaisiin edelleen.

KUIKKA: Esiintyy nykyisellään kirkasvetisissä karuissa järvissä ympäri
Varsinais-Suomea. Havaintoja on tehty seuraavasti:
-81 : Pesälöydöt/mahd. pesinnät
Kus, Hilappajärvi 1pari + 1pull
6.6 Py, Otajärvi 1pari + pesä
21.5 Ke, Lemnästräsk 1pari + pesä (1muna)
25.6 ja 18.7 Kor, Retaisträsk 1pari soidinmenoissa
27.6 Uu, Ahmasvesi 2ad +1juv

Sekä hajahavaintoja seuraavasti:
Kor, Jurmo: Lähes päivittäin, suurimmat määrät 20.7 16 sekä
29.7 15, kesäkuun maksimi 17.6 5 yksilöä
14.5 Ke, Stora Masunträsk 2
16.5 Na, Storträsk 3ad
17.5 Na, Packaisträsk 1pari
17.5 Per, Hamarjärvi 1pari
17.5 ja 12.6 Py, Enäjärvi 1ad
19.5 Py, Särkijärvi 1ad
19.5 Py, Miehjärvi 1ad
19.5 Py, 10ad
23.5 Na, Högsar 1ä
28.5 Ke, Hammarsboda 2
30.5 My, Kivijärvi 1
30.5 ja 3.7 Uu, Alhontaanjärvi 2ad
10.6 Na, kk Höviken 1ad
18.6 Na, Västerträsk 2ad
21.6 Dr, Massugnträsk 1
22.6 Kus, Kaurisalo 2ad
29.6 Pyh, Reila 1 ohilentävä
29.7 Kal, Rohijärvi 1
17.5 ja 12.7 Suo, Kettula 2 ja 1 yksilöä

-82: Havaintoja jonkun verran niukemmin
29.5 La, Penttijärvi 1 uimassa, poistui SW
17.6 Kus, Verskeri 1jp + 1tp. Myöhäisiä Muuttajia?
Kor, Jurmo: päivittäin, kesäkuun maksimi 26.6 1ad + 1kw sekä
27.6 2ad + 1kw sekä heinäkuun 19.7 5 exx
8.5 Na, Dalkarbyviken 1ad
31.5 Na, Koumträsk 2ad
17.6 Ke, Lemnästräsk 1pari
11.6 Na, Dalkarby 1p
6 Dr, Massugnträsk ääntä
27.6 Na, Västerträsk 2ad
3.7 Dr, Vänö 1
4.7 Uu, Ahmasvesi 1
6-21.7 Lai, Särkijärvi 1pari + kesäkuun lopulla 1pull
7 Kus, Rouskerit 4ad + 3juv
17.7 Kor, Korpoträsk 2ad
3.8 Kor, Västerö 3
sekä 23.4- Yl, Vaskijärvi 1pari, elokuussa kolme lintua
10.5 Veh, Maarjärvi pesivä pari

KAARKURI: Erittäin harvalukuinen

-81; Kor, Jurmo 21.6 1 ja 5.7 2
Suo, Lahnajärvi 17.5 3
Suo, 12.7 2ad + 1pull (lajin harvinaisuuden takia tarkkaa pesä-
paikkaa ei ilmoiteta)
-82: Jurmo: 6.7 1, 7,7 1kp, 8.7 1kp, 11.7 1kp
Uu, Varanpää 20.6 1
Suo, Lahnajärvi 15.5 ja 16.5 2
Suo, sama paikka kuin edellä 18.7 2ad + 2pull

MUSTAKURKKU-UIKKU ja HÄRKÄLINTU: lajeista julkaistaan myöhemmin omat yksityiskohtaiset katsaukset.

HEINÄTAVI: Esiintyy harvalukuisena merenlahdilla, pesälöytöjä ei ainakaan ole ilmoitettu:

- 81: 12.5 Vä, Galterbylahti 1pari (27.5 1k)
16.5 La, Otajärvi 1pari
19.5 Vä, Galterby 1pari
23.5 Mi, Mynälahti 2k
24.5 Sa, Halikonlahti 1n
4.6 Par, Brattnäsvik 1k taviparvessa
4.6 Kor, Jurmo 1
27.6 Sa, Halikonlahti 2kln
- 82: 8.5 La, Kivijärvi 1 pari, myös 29.5
19.5 Kus, Laupusensalmi 1kn
8.5 La, Malijärvi 1k + 1kn
12.5, 14.5 ja 16.5 Tu, Ruissalo 2paria
12.5 Rai, Raisonlahti 1pari (myös 31.5)
27.5 ja 29.5 Sa, Halikonlahti 1k
toukokuun loppu Vä, Galterby 1k
" Vä, Lammalanlahti 1k (naaras paikalla vielä 14.5)
21.6 Kaa, Kuusiston linna 1k taviparvessa
10.7 Sa, Halikonlahti 1
Pai, Paimionlahti 1-2 paria

LAPASOTKA: Havaintoja hyvin niukasti

- 81: 3.5 4kln Mi, Mynälahti
15.5 Dr, Ekham 1pari
23.5 Dr, Rosala 1pari
- 82: Ei havaintoja

JOUHISORSA: Lienee sentään yleisempi mitä ao. havaintojen perusteella voisi päätellä

- 81: 10.5 Mi, Mynälahti 3k
16.5 La, Otajärvi 1k sekä 28.6 2
27.6 Sa, Halikonlahti 10 sekä 4.8 14
Jurmossa päivittäin 1-2 yksilöä
- 82: 8.5 La, Kivijärvi 1kn
19.6 Kus, Lanskeri 1k
15.5 Tai, Kolkanaukko 1pari
31.5 Vä, Synderströ 1k
7 Kus, Hamskerit pari + poikue
Jurmossa 1.6 2, 12.6 5k sekä heinäkuussa 1-2 yksilöä

ALLI: Havainnot enimmäkseen pesimättömistä ja muutolta myöhästyneistä linnuista.

- 81: 19.6 Tu, Ruissalo 1k
21.6 Dr, Norrfjärdet 3k
28.6 Dr, Hiittinen 1ä
10.7 Tu, Pansionlahti 1
16.7 Naa, Luonnonmaa 1k
Jurmo: 2.6 2
- 82: Kor, Jurmo 1 sekä 10.7 1, Björkö 2.6 10
6.6 Dr, Vänö 5
7.7 Na, Gullskrona 1
10.7 Dr, Kalskär 4
3.8 In, Flatskär 4
7.8 Mi, Kuustonniemi 3

MUSTALINTU: Allin tapaan vain satunnaisia harhailijoita ja muuttajia

- 81: 6.6 Kus, Parattula 8
15.5 Dr, Ekham muuttavia 4k2n + 5k4n
21.7 Kor, Utö muuttavia 80SW
- 82: -

UIVELO:

- 81: 10.5 Mi, Mynälahti 1
6.6 In, Jumo 1
6 La, Otajärvi 1
-82: 10.6 Tai, Fladapuhti 1k

MERIHANHI: Pesälöytöjäkin on tehty aika paljon.

- 81: Kor, Jurmo kesäkuun maksimi 4.6 82 yksilöä, heinäkuun 14-16.pv 200 exx
Kus, Iso-Hamskeri 2pesää (tuhottu + 4munaa)
Loukeenkari 2ad + 5juv + munapesä
Klubben 3exx 21.5
Malör 2exx 21.5
Kaurissalo 1 22.6
Iso-Varestus 1 22.6
20.4 Py, Reila mahdollinen reviiri
10.5 Mi, Mynälahti 3
12.5 Ke, Ölkiliniähti 2paria
15.5 Dr, Ekham 3 sekä 24.5 pari + pesä
13.6 Dr, Vänö 1ad + poikue
5.8 In, Fjärgrund 5
6.8 Iniön aukko 2
- 82: Kor, Jurmo: kesäkuu maks. 12.6 37 (+1pull), heinäkuun 19.7 112
Kus, Iso-Hamskeri pesä + 6pull
Pieni-Hamskeri pesä + 4munaa
Porkankari pesä + 4munaa
16.5 Mi, Mynälahti 1
29.5 Ry, Pakinainen 2
1.6 Kor, Mossakär 2
2.6 Na, Stor-Sandskär 2
2.6 Kor, Björkö 2
3.6 Na, Gaddarna 2
11.7 Na, Majholmen 2

KYHMYJOUTSEN: Pesälöytöjä ja mahdolliseen pesintään viittaavia havaintoja tehtiin seuraavasti:

- 81: As, Kainunsalmi 1pari + pesä
Dr, Skinnarvik 1pari + pesä, Norrfjärdet 3 poikuetta
Ho, Saverkeit 1pari + pesä, Maasmofjärden pesä
In, Jumo 11 paria (pesiviä), Keistiö pesä
Kaa, Kuusistonsalmi pari + pesä
Ke, Skogträsket 1pari + pesä, Nötö 1pari + pesä
Kus, Laupusensalmi 6 paria + 6pesää, Karhusaarenlahti 1 pari + pesä, Tiiralehto 1 pari + pesä, Viikarinpuhti 1 pari + pesä, Isohamskeri 1 pesä.
Le, Oukkulanlahti pesä, Monnoistenlahti pesä (myös 1982)
Mi, Mynälahti pesä
Na, Appelvik pesä + 7pull, Bredviken 1 pari (pesintä), Vansor-Packholmin salmi 1pari + pesä, Högsara th poikue
Domaskär 3ad + 1ad + 6juv
Par, Mustfinneträsk 2ad3juv, Kopparö pesä, Attu 2ad9pull, Lenby pesä, Lemholm 1pari + pesä, Brattnäsviken 2ad + 5pull
Pii, Piikkiönlähti 1 pesä
Ry, Nuikko 1pesä, Paskaperä 1 pesä, Aasla 2pesää
Sä, Pyölinlahti 1 pesä, Suutarkylänlahti 1 pesä, Hakkala 1 pesä, Ruusthollinlahti 1 pesä, Alastalonlahti 1 pesä
Ta, Kolkanaukko 1 pesä, Rantalanlahti poikue
Tu, Ruissalo, TPS pari + 3juv
Hirvensalo, Friskala 13.5 1 hautova
Uu, Ahmasvesi 3 paria, 1 pari + poikue
Jurmo: kesäkuun maksimi 3.6 69exx, heinäkuun 6.7 46exx

-82: Kus, pesintä ainakin seuraavissa paikoissa: - 40 -

Elmnäistenlahti, Laupusensalmi (6pesää), Karhusaarenlahti, Puosletti, Salmitunlahti, Kavvanklopit, Tiiralehto, Lanskeri Tai, pesintä seuraavissa paikoissa:

Fladapuhti,

Dr, Sunnavik 1 pesä, Söglö pesä, Sandö 1 pari + 3pull,

Ho, Halsö 1 pari + 5pull, Sövdö 1 pari + 4pull

Kaa, Kuusistonlahti 1 pesä

In, Keistiö 2ad + 7pull

Ke, Nordvik 1 pesä, Västanskär 1 pari (pesintä?), Limnarnäs 1 pari + pesä

Kus, Kevo 2 pesää, Kaurissalo 1 pesä, Tamminiemi pesä,

Kor, Ören pesä, Järnhattarna pesä, Väsby-Strömma 2ad5pull,

Dragsviken 2ad5pull, Jurmo 6 maks. 18, 7 52exx

Mi, Mynälahti pari + pesä

Na, Korsnäsvisk 2paria, Dalkarby pesä, Kaddarna pesä

Par, Lillmälö 2ad + 1 pull, Lotsdal pesä

Pii, Piikkiönlahti pesä

Ry, Nuikko pesä, Paskaperä emot + poikue, Ruokorauma 2 pesää,

Aasla pesintä, Pähkinäinen 1 pesä

Tu, Friskala 1 pari + 8pull, Ruissalo, Ajatti 2paria, Krottilan-

lahti 1 pari + poikue

Sä, Suntti pesä, Alastalonlahti pesä, Tessvärinlahti pesä, Suu-

tarkylänlahti pesä

Tai, Rantalanlahti 1 pari + pesä

Vä, Galtarby pesä + 5pull, Lustkylla pesä

Lisäksi lukuisia yksittäishavaintoja kiertelevistä ja pesimättö-
mistä linnuista

LAULUJOUTSEN: Havaittu kahdesti

-81: 17.5 Veh, Loukasjärvi 2 25.6 Par, Vanhainen 2
15.6 ja 21.6 Ke, Mainiemi 2

NUOLIIHAUKKA:

-81: 29.5 ja 31.7 Vä, Galterby 1
10.6 Ke, kk 1

-82: pesintä Turku, Mälikkälä (myös 1981)

Kus, Kevo 1 pari kesä-elokuu

29.5 Ry, Pähkinäinen 1

8.6 Kor, Suofatt 1

15.6 Tu, Pläkkikaupunki 1

23.6 Rai, Raisionlahti 1

24.7 Par, Pyhänsuu 1

8 Na, Spink pesintä 1 pari + 2lentopoikasta

5.8 Pai, puhdistamo 1juv

7.8 Mi, Kuustoniemi 2

Jurmo: 1.7 1

AMPUHAUKKA:

-81: 11.7 välillä Nauvo-Korppoo 1k ja 1n saalistuslennolla

-82: 24.5 Li, keskusta 1 ylilentävä

19.6, 16.7, 31.7 Sä, Svartholm 1k, ilm. pesintä, koiras nähty saalistuslennolla.

18.7 Ke, Brusaby 1

25.7 Mi, Mynälahti 1

6.8 Tu, Rauvolanlahti 1

TUULIIHAUKKA: Edelleen harvalukuinen

-81: 9.5 La, Valkojärvi 1

7.6 Na, Bulten 1

31.5 Tu, Rauvola 1

19.7 Ha, Viala 1

25.7 Ke, Mainiemi 1

18.6 No, Sukkinen 1 saalisteleva

Tu, Tuomiokirkon torni 1-2exx, pesintä?

-82: Pai, Keskuslaitos. Pysyvä reviiri koko kesän, naaras ilmeisesti kuollut

17.4 ja 2.5 La, Untamala 1n

8.5 La, Otajärvi 1 pesällä

26.5 La, Paltila 1 (2.9asti)

29.5 Tu, Avik 1

31.5 Tu, Rauvola 1

13.6 Al, 1n

13.6 Kor, Jurmo-Pärnäinen 1

21.7 Aura 1

22.7 Sa, Halikonlahti 1

29.7 Yl, Raasi th 1k

7.8 Tu, Avik 1

10.8 Loi, mlk 1k + 2juv

Hal, 1-(2) reviiriä, havaittu 1 lentopoikanen

27.8 Tar, Suurila 1

Jurmo: 3.6, 27.7, 31.7 1

RUSKOSUOHAUKKA: Säännöllinen V-Suomen merenlahdilla

-81: La, Otajärvi a. 3 reviiriä

Sä, Makarlanjärvi 26.4-17.5 1 pari, nähty myös soidinlennossa.

Naaras laskeutui 3 kertaa samaan kohtaan ruoikkoon.

Par, Makeanvedenallas 1 pari, mahd. pesintä

Brattnäsvisk 1 pari

Pettebyviken 22.7 1ad naaras ja heikosti lentävä juv.

Mustfinnträsk 1 + 1, mahd. pesintä

Alö 29.7 1n

Pai, Paimionlahti 11.6 1n

Tu, Ruissalo 24.6 1k

Kulho mahd. pesintä, linnut nähty usein Friskalassa

Ta, Kolkanaukko 1-2paria

Mi, Mynälahti 16. ja 23.5 1k

Sau, Tapilanlahti 1 pari 10.6 Ke, Träskböle 1k

-82: 8.5 ja 29.5 Lai, Kivijärvi 1kn. Tod. pesintä

9.5 Tai, Rantalanlahti 1k

15.5 Tai, Kuusisto 1k lähti ruohikosta

29.5 La, Pehtijärvi 1kn

5.6 As, Livonsaari 1ad n.

Pai, Paimionlahti 1 pari, syksyllä nuoria lintuja

Sau, Tapilanlahti 1-2paria

Tai, Kolkanaukko 16.5 1k

Ry, Aasla 18.6 1n laskeutui ruoikkoon

Ry, ? 8.5, 18.6 1-2, koiras esitti soidinta

Mi, Mynälahti 1 pari

Meripää 5.7 1k

Par, Makeanvedenallas 1 pari

Uu, Ahmasvesi 25.6 1n

Le, Monnoistenlahti pesä, 2.6 5munaa

SINISUOHAUKKA: Vain yksi havainto

-81: 12.6 Maa, Paimala 1n

MEHILÄISHAUKKA:

-81: Jurmo 2.6 2, 3.6 3m, 6.7 1 + 1m

Nauvo: Vikom, Vikperä, Mattnäs, Koom pysyvät reviirit

11.6 La, Kouma 1 pari

20.6 Pyh, Ketteli 1ad

28.6 Dr, Helsingholm 4N

28.6 La, Otajärvi 1 soidinlennolla + 2

5.7 Ho, Kihti 1W

5.7 Ry, Kurala 1

6.7 Kor, Väsby 1

- 41 -

- 7.7 In, Kurmo 1 + 1n, kk 1
- 9.7 My, Isonummenrahka 2 soidinlennolla
- 11.7 Ho, Mossala 1
- 18.7 Ko, Markomby 1, kk 1
- 23.7 La, Suomenperänjärvi 1
- 9.8 Na, Lillandets 3
- 82: 9.7 Tai, Kaitainen 1
- Jurmo 6.7 1, 8.7 1, 25.7 1
- Kus, Kevo 1 pari kesä-elokuu
- Na, Vikom-Piparby 1 pari,
- Mattnäs, Lillträsk 1ad
- Packais-Meljärsträsk 1ad, useita havaintoja
- 7.6 Pö, Kaitoonmäki 1
- 24.6 Ho, Järvis 1, Kittuis 1, Hönsnäs 1ad
- 27.6 Ry, Pakinainen 1
- 27.6 Kor, Korpoträsk 1
- 19.7 Muurla 1
- 25.7 Yl, Vaskijärvi 1 soidinlennossa
- 25.7 Vehmaa 1 + 1
- 6.9 La, Otajärvi 1ad + 1juv

VARPUSHAUKKA: Ilmoitetut pesälöydöt 82

- 18.7 Tai, Aasamaa pesä. Pudonnut, 2 juv lenteli lähistöllä. 12.7 pesä vielä ollut puussa ja pesän luona 3 poikasta.
- Na, Runpärä 10.7 pesä, 2 lentokyk. poikasta + 2munaa
- Vallmo 1.7 pesä, 3pull + 2munaa
- Sandö 27.6 pesä + 1pull + 2munaa
- Storhagen 23.6 pesä, 4pull + muna
- Prostvik 14.6 pesä, 4pull + muna
- Meljärsträsk 3.7 pesä, 4 munaa
- Käldinge 9.7 pesä, 3pull + 2 munaa

KALASÄÄKSI: Ei kuulu alussa mainittuun luetteloon, mutta ilmoitetut havainnot tulkoot kuitenkin mainituiksi:

- 81: 15.5 Mi, Mynälahti 1
- 12.5 Ke, Synderströn 1
- 27.5 Vä, Galterby 1p, myös 29.5
- 28.5 Ke, Hammarsbodanjärvi 1 + 1
- 28.5 Ke, Helveteträsk 1
- 1.8 Ke, Mainiemi 1
- 82: 15.5 Mi, Mynälahti 1
- 30.5 " 2k1n

Yo. havainnot eivät siis mitenkään anna oikeaa kuvaa lajin esiintymisestä.

METSO:

- 81: 13.4 Na, Meljärsträsk 1 + 1k
- 31.5 ja 6.6 La, Otajärvi 1n
- 19.6 Ki, Omenajärvi 1ä
- 20.6 Ry, Riainen 1 kuollut koiras
- c23.6 Ho, Hönsnäs 1k
- 82: 29.3 La, Iso-hölo soidinäätä
- 17.4 Uu, Liesluoto 3n
- 1.5 Al, Vännilänkorpi 3k + 2n soitimella
- 23.4 Na, Meljärsträsk 2k 1n
- 27.5 Ry, Nuikko 1n
- 5.6 Na, Packais 2k
- 8.6 Na, Storlandet 2k
- 10.7 Me, Taattinen 1k
- kevät Dr, Söderlångvik 1k soitimella
- " " Ölmos 1k soitimella
- x" " Hammarsboda 20.6 1n + ain. 3pull

PELTOPYY: Varsinkin viime kesältä erittäin niukasti havaintoja

- 81: 3.5 ja 8.5 Mi, Koeasema 2
- 29.5 Pö, Pöhönoja 1 pari
- 19.6 Pö, kk 1k
- 29.6 No, Sukkinen 1
- 4.8 Lie, Rähälä 1
- 6.8 Pö, Puho 1k + 10juv
- 9.8 Pö, Pöhönoja 2ad + 15 juv
- 82: 13.4 My, Kukola 2kn
- 20.8 Veh, Ennyinen 2 maantiellä
- 15.5 Mi, Koeasema 2
- 21.5 La, Palttila 2
- 5.6 Al, ? 2

KURKI: Säännöllinen, joskaan ei mikään runsaslukuinen Varsinais-Suomen soilla?

- 81: La, Otajärvi 3-4 reviiriä (esim. 28.6 1 pari + 2pull)
- Vähä-Lahnio 26.4 1
- Tuurmojärvi 16.5 2
- Kullerjärvi 11.6 2 paria
- Kus, Ruola 3.5 1, Vähä-Rahi 3.5 1, Laupunen 23.5 1
- Veh, Loukasjärvi 17.5 2
- As, Rauvola 18.5 1, Kainu 26.5 2
- Uu, Alhontaanjärvi 30.5 1 varoitteleva
- Kal, Rohijärvi päivittäin, pesimättömiä lintuja
- Sä, Makarlanjärvi 17.5- 2exx, reviiri
- Pai, Paimionlahti 9.5- 2exx
- Kor, Änkisträsk 20.4 2
- Le, Oukkulanlahti 23.5 1
- Mi, Mynälahti 23.5 2
- Par, Lemlahti 5.7 2
- Mer, Taattinen-Uusikartano kesähavaintoja
- Matsuo pesintä
- Hal, Kankareenjärvi pesintä
- Ke, Stora massugnträsk 14.5 2, Helveteträsk 25.5 2
- Vä, Galterbynlahti 29.5 2m
- Na, Meljärsträsk 1 pari, pesintä?, 8.6 Lillträsk 2ad + 1pull, Västerträsk 18.6 1
- Sa, Tapila 2, Timarinjärvi 2ä
- Kos, Eksyssuo 28.6 2ad + 2juv
- Py, Joutmaanjärvi 11.6 3, Merilampi 19.5 2 paria, Valkama 19.5 1, Köyhjärvi 1
- 82: 8.5 ja 29.5 Lai, Kivijärvi 1kn
- 8.5 La, Malijärvi 1kn
- 11.5 My, Lepistöjärvi 1kn
- 20.6 Kus, Laupunen 7 lensi itään matalalla
- 8.7 Tai, Rantalanlahti 2 ylilentävää
- Yl, Vaskijärvi touko-elokuu ääntelyä
- Al, Himmastenrahka 10.6 2
- Uu, Ahmasvesi-Haapalanjärvi pari koko kesän, 22.7 2ad + 1juv
- Kal, Rohijärvi pesimättömiä koko kesän
- La, Seppälä 16.7 2, Hirvilamminsuu 16.5 1-(2), Iso-Hölo 7.6 1ad + 1juv
- Le, Oukkulanlahti pesintä, Monnoistenlahti pesintä
- Kor, Syvälax 8.6 2, Västerretais 6.6 2 + 1
- Na, Lillträsk 23.4 ja 3.6 2ad, Storträsk 30.4 1ad, Prostvik 30.4 1ad, Långträsk 2ad, Bredvik 14.4 1ad, Meljärträsk pes?
- Ke, Biensböle 1 pari kevät-kesä (vuonna 81 hav. 1 pull)
- Suo, Kettula 1.5 pesä + 1ex, 31.5 2ad + 2pull
- Mer, Taattinen 11.6 2 + 2, Matsuo pesintä
- Ho, Källträsk 15.6 2ad + 2juv
- Vä, Galterbynlahti 1 pari näyttäytyi keväällä säännöllisesti, 25.8 1 pari + 1juv. Lienevät pesineet lähistöllä.

PUNAJALKAVIKLO: Ilmoitetut sisämaahavainnot:

- 81: 12.7 Suo, Johdesuo 2var.
- 82: 8.5 La, Malijärvi 2-3 paria
29.5 La, Kivijärvi 2 paria
29.5 La, Pehtijärvi 2 paria
29.5 Mas, Karevanrahkan hiekkakuoppajärvi 1
7-8.6 La, Iso-Höhlö 2
16.5 ja 3.6 La, Hirvilamminsuu 2var.

MERIHARAKKA ja KARIKUKKO: Ei sisämaahavaintoja

KAPUSTARINTA:

- 81: 21.5 Mas, Rehtisuo 2
11.6 Hal, Linnusuo 1 pari
21.6 Or, Himmaistenrahka 2
28.6 Kos, Eksyssuo 3 paria
28.6 Mel, Linturahka 3ä
- 82: Yl, Vaskijärvi 1 pari touko-elokuu, varoittavia
La, Hirvilamminsuu 16.5 ja 3.6 3, Iso-Höhlö 7-8.6 5,
Raumajärvensuo 8.7 1

METSÄVIKLO:

- 81: 9.5 ja 8.6 Na, Mattnäs 1
17.5 Veh, Loukasjärvi 1k, 30.5 1pari + pesä
17.5 Mer, Taattistenjärvi 1 pari
28.5 Ke, Helveteträsk 1
29.5 Vä, Galtarby 1
23.5 Par, Innerholm 1 pari
11.5 ja 21.5 Ke, Skogträsk 1 pari
30.5 Veh, Lamminjärvi 1
5.6 Na, Packais 1
5.6-15.6 Na, Storlandet 1var.
9.6 Tu, Pomponrahka 1ä
10.6 Py, Kattilavesi 2 paria var.
11.6 Kor, Västerretais 2var
10.6 Naa, ? 1var.
12.6 Py, Suleninummi 1var.
21.4-23.7 Dr, Skinnarvik 2
18.6-27.6 Na, Mattnäs 1var.
13.7 Pai, Vähäjoki 1
30.7 Ke, Smedaböle 2
La, Otajärvi 3 paria (1 pesälöytö)
- 82: 8.5 La, Kivijärvi 1
12.5 ja 2.6 My, Lemmi 1, soidinta
3.6 My, Kukola 1
5 Ke, Biensböle 1 pari
23.4-28.6 Dr, Skinnarvik 2
29.5 Mer, Taattinen 2
31.5 Suo, Kettula 2
5.6 Ry, Riainen 1
8.6 Al, Mälläinen 3
7-8.6 La, Iso-Höhlö 1
14.6 Rai, kaatopaikka 1
29.6 Per, Sahajärvi 1var.
10.7 Mas, Hiekkakuopat 2var.
18.7 Suo, Johdesuo 1

LIRO:

- 81: Lai, Otajärvi ainakin 4 paria
28.6 Kos, Eksyssuo 3var.
28.6 Mel, Linturahka 3ä.
Jurmo: kesäkuu 1-4exx, 4.7 jo 52 muuttajaa
- 82: 8.5 La, Malijärvi 13
23.5 ja 9.6 Kus, Puosketti 1 pari
29.5 La, Kivijärvi 1+1, tod.näk. 2 paria
10.6 Al, Himmaistenrahka 3
16.5 ja 3.6 La, Hirvilamminsuu soidinääntä
7-8.6 La, Iso-Höhlö ainakin 6 paria
31.5 Su, Kettula 2 soidinta
La/My Raumajärvensuo 8.7 3m (ain. 2var)
Jurmo: kesäkuu 1-3exx, 30.6 jo 35

SUOSIRRI: Havainnot vain Jurmosta:

- 81: 3-4 paria, esim. 6.6 2paria + 5pull
- 82: 2-3 paria, esim. 7.6.1pari + pesä

SUOKUKKO:

- 81: 23.5 Le, Oukkulanlahti 1k
30.5 Kaa, Kuusistonlahti 4k1n, 2k (Lisäksi 2n jotka käyttäyty-
mällä päätellen pesivät)
Jurmo: pesälöytö, 7.6 1 pari + pesä (4munaa)
- 82: 16.6 Kaa, Kuusistonlahti 1 + 3k
7-8.6 La, Iso-Höhlö 1 hermostunut
Jurmo: kesäkuu 14-22 exx, 30.6 61 exx. Ei todettu pesintää.

MERIKIHU: Säännöllinen rannikolla, sisämaassa (mm. Turun seudulla)
jo harvinaisuus.

- 81: Jurmo: kesäkuu 1-4exx, heinäkuussa jo muuttoa, 6.7 6p5m
9.5 Kus, Laupunen 5, 23.5 ja 21.6 ain. 3, lisäksi 21.6 1SW
15.5 Ke, Ekham 1
10.5 Mi, Mynälahti 1
26.5, 25.6 ja 29.6 Tu, Rajakari 1
15.6 Dr, Norrlandet 1 pari
21.6 Dr, Kolaskär pesä (siinä 2munaa)
21.6 Tu, Airisto 3, 8.7 1-2, 1.7 Kirveskari 1
1.7 Dr, Bengtskär 1
1.7 Na, Trunsö 1
5.8 In, Askörrar 2
6.8 Iniön aukko 2
- 82: Jurmo: kesäkuu 1-5exx, 8.7 jo 9exx
9.5 ja 15.5 Kaa, Hovirinta 1
1.6 Mi, Mynälahti 1
2.6 Dr, Vänä 1
25.6 Tu, Airisto 1
30.6 Kor, Stora Transkär 2
10.7 Kus, Kevo 1
11.7 Kus, Laupunen 1
14.7 Ho, Bergham 2
20.7 Kus, Ströömi 1
2.7 Kor, Huvudskär 1
Kus, Rouskerit pari + 4pull, 4exx

RÄYSKÄ:

- 81: 23.5 Mi, Mynälahti 2
24.5 Uu, Ahmasvesi 1
27.5 Vä, Galtarby 1
21.6 Kus, Laupunen 2ad + 2pull, lisäksi kierteleviä ja kalas-
tavia monin paikoin Kustavissa.
27.6 Sa, Halikonlahti 1
x27.6 Pai, Paimionlahti 1

3.7 Sa, Halikonlahti 2ad + 1juv
 7.7 In, Perkala 1
 30.7 Ke, Smedaböle 1ad + 1juv
 12.7 Uu, Ahmasvesi 1
 15.8 Vä, ? 13
 3.6 Veh, Vahtiainen 1ad
 -82: Jurmo: kesäkuu 1-3exx
 29.5 Uu, Ahmasvesi 1, 27.6 1 ja 4.7 2
 3.6 Na, Gaddarna 1 pari
 12.6 In, Iniönaukko 1
 22.6 Tur, Ruissalo 1
 20.7 Tur, Ruissalo 1
 1.8 Uu, Ruissaari 13
 4.8 In, Fjärgrund 3
 6.8 In, Espholm 2ad + 2juv

RUOKKI:

-81: 2.5 Kor, Lohm 2 ja 8.5 1
 2.5 Kor, Björkö 2m
 26.5 Kor, Aspö 1
 14.7 Kus, Sodanklubb 34ad + 4pull
 Keski 180ad + 43pull
 -82: 2.6 Na, Stor-Edskär 1 + 2
 Jurmon ruokit:
 81: 3.6 2, 4.7 2, 12.7 1, 20.7 1, 29.7 1, 31.7 23
 82: 12.6 2, 1.7 1, 6.7 1, 7.7 5, 8.7 9, 9.7 10, 10.7 27, 11.7 3,
 19.7 3, 22.7 2m

SUOPÖLLÖ: Vain kaksi havaintoa

-81: 24.5 Kus, Ruonijärvi 1
 -82: 1.6 Mi, Mynälahti 1

SARVIPÖLLÖ: Kesä -82 löi kaikki ennätykset, sarvipöllöillä oli tosi mahtava pesintäkesä ja havaintoja tehtiin sen mukaisesti runsaasti.

-81: 21.5 Par, Makeanvedenallas 2ä
 -82: Par, Makeanvedenallas 31.5 2, sekä 3.6 poikasten ääntelyä
 Vah, kk 3.6 1
 Nou, Repola 3.6 1
 Ry, ? väh. 2pull
 Tur, Yo-kylä 11.7 väh. 2pull, Härkämäki poikue
 Ilpoinen 13.6 väh. 2pull
 Ruissalo poikue
 Lauste pysyvä reviiiri
 Artukainen poikue
 Lie, kk 28.6 kolmessa eri paikassa poikasten ääntelyä + 2 ad,
 29.6 Nautelankoski poikasten ääntelyä
 Mie, Koeasema 2 poikuetta
 Hal, Asema poikue, Vässilä poikue (3pull), Puotila poikue,
 Viala poikue (2reng.), Heinäalho 2 poikuetta. Linnanmäki 1 poikue, Rikala poikue
 Ke, kk 3-22.6 väh. 2pull
 Strömman 18-22.6 väh. 3pull
 Pedersä 24.6 väh. 2pull
 Dalby 19.6 1ad,
 Linnarnäs 24.6 poikue
 Sä, Pensalo poikue, Saunamäki poikue, Taamarla poikue,
 Suntti 11.6 ja 19.6 poikue
 Per, Skoila 25.6 ja 7.7 poikue
 Makarla 8.6 väh. 3pull
 Uu, Kasarminlahti 16.6 1ä ad + 1 saalisteleva

KEHRÄÄJÄ: Havaintoja käsitellessäni olen laskenut äännelevien lintujen kunnittaisen jakautuman, eliminoimalla pois mahdolliset samat linnut. Muut havainnot on mainittu erikseen.

-81: pesintä Tu, Satava pesä + 2pull
 8.6 Mu, Mustiontie 1
 12.6 Ho, Roslax 1
 24.6 Kor, Merkonby 1
 Sä, Muskutie 2ad + 1juv
 Pai, Tanisi 1
 2.6 Kor, Jurmo 1
 äännelevät linnut:
 Turku 2 (Hirvensalo, Rauvolanmäki)
 Lieto 1, Parainen 6, Rymättylä 2, Särkisalo 3, Dragsfjärd 5,
 Sauvo 2, Pyhäranta 3, Kaarina 1, Korppoo 3, Perniö 8, Halikko 1,
 Pöytyä 5, Nauvo 3
 -82: 23.5 Kus, Laupunen 1 päiväunilla.
 Pesintä: Tu, Satava pesä + 2pull
 20.6 Kor, Svetholm 1
 7 Kaa, Kuusisto 1 pari
 (19.6 Ki, Peltola 1 (havainto vuodelta 81))
 31.5 Su, Kettula 1
 1.7 Kor, Jurmo 1
 äännelevät linnut:
 Turku 1, Särkisalo 11, Kustavi 1, Kemiö 11, Västanfjärd 9, Parainen
 Pyhäranta 2, Vehmaa 3, Taivassalo 2, Laitila 1, Kaarina 2, Iniö 1,
 Nauvo 4, Alastaro 2, Pöytyä 5, Kalanti 4, Uusikaupunki 1.
 Yht. 76ä

HARMAAPÄÄTIKKA:

-81: Tu, Rauvolanlahti-Kat. Laakso 15.6 pesä + poikasia
 Satava 23.5 1k
 Friskala 18.4 1k
 Ruissalo, äänneleviä lintuja ainakin seuraavien kohdin:
 Vuorikoti, Santala, Kuuva, Rantatie, Kansanpuisto,
 Erstavik, Honkapirtti, LSA.
 Jäkärälä 7.5 1ä
 4-15.4 Kor, Gyltö 2 paria
 4.4 Ho, Järvis 1k, 5.4 kk 1, 5.4 Hönsnäs 1k
 In, Jumo 6.8 1ad
 Par, Alvarsund 6.7 1, Lemland 2.5 1, Attu 6.7 1 pari
 Ry, Riainen 2.5 1k, kk 17.4 1k, Nuikko 12.7 1k, Kurinen 25.7 1k
 Heinänen 1 pari
 Ke, ? 26.7 1 pari, Strömman kevät 1 pari
 Dr, Björkboda 3.5 2, Kasnäs 3.5 1
 Kus, Kathuru 21.5 1ä
 Le, Tammenranta 18.4 1ä, Oukkulanlahti 29.4 1k
 Na, Packais 18.4 1 pari, Prosvik 16.4 ja 24.5 1k, Simunby 11.4
 1k, Seili 18.5 1 pari, Högsar 9.6 1
 Maa, Jäkärälä 15.6 1, Tiilitehdas 18.5 1ä
 Lai, Kullerjärvi 11.6 1n, Pehtijärvi 10.4 2 soit.
 Kal, Sannainen 19.5 1k
 -82: 17.6 Tai, Humholm ääntä
 1.8 Kus, Vuorluoto 1
 Tu, Ruissalo. Äänneleviä lintuja ainakin Kansanpuistossa, Rantatiellä, Kuvassa, Honkapirtillä ja Santalassa.
 19.6 Ruissalo, Tammimäki 1 pesä
 Kod, ? 26.4 1
 Ry, Riainen 3.4-9.5 1soid, Hankanperä 28.3 soid. ääntä,
 Sä, Förby 12.7 ja 17.1 1
 Dr, Skinnarvik pesintä, Ekham 17.4 ja 5.5 1, Lövä 30.3 1,
 Rövik 17.4 1, Döderlångvik 22 ja 28.3 1,
 Ke, Smedaböle kevät 1, Strömman kevät 2ä, Vreta 30.4 1, Gammelby
 14.4 1

Yl, Vaskijärvi 25.7 poikue Veh, Maarjärvi pesintä
 In, Espholm 6.8 1 Kal, Kaukajärvi pesintä
 Kus, Kevo 1 apri
 Par, Pyhänsuu 24.7 1n
 Na, Lillträsk 13 ja 23.4 1k
 Ho, 6.4 1k
 Le, Oukkulanlahti 15.5 ä, Monnoinen 8.5 1k
 La, Soukainen 25.3 1soid, Iso-Hörlö 29.3 1 soid, Kaivola 29.3 1soid.
 Per, Kirakanjärvi 5-6.6 1 pari
 Uu, Vartsaari 8.5 ja 9.5 ääntä
 Mas, Kelhoinen 29.3 1ad

- 48 -

PIKKUTIKKA: Havaintoja aika mukavasti:

-81: Tu, Ruissalo. Äänneleviä lintuja ainakin seuraavissa paikoissa:
 Marjaniemi, Kuuva, Päävähovi, Veneveistämö, Kasvitiet. puutarha, TPS:n lahti, LSA ja Kansanpuisto.
 15 ja 29.7 Pansio 1 ad
 Rai, Neste 2.5 1k, Nesteentie 1n
 Py, Kaukankylä 22.4 1k
 As, Louhisaari 16.5 1k
 Tai, Kolkanaukko 23.5 1k, Kaustionaukko 18.4 1k
 Ke, Smedaböle 25.8 1
 Na, Seili 3.5 - pari
 Dr, Vänö 1
 -82: 18.5 Tai, Orikvuori 1k
 Tu, Ruissalo. Äänneleviä: Marjaniemi (pesintä), Pikku-Pukki th, Honkapirtti, Vuorikoti, Kuuva, Kansanpuisto
 Hirvensalo, Slalom 2.8 1ä
 Sä, Förby 18.7 1n 10.5-26.6 Veh, Maarjärvi pesintä
 Ha, Joensuu 15.5 1k 21.5 Veh, Hietajärvi 1 pari
 Yl, Rannanmäki 1 koko kesän
 Dr, Vänö 3.7 ja 6.7 1 pari, Ekham 17.4 ja 5.5 1n, Kasnäs 30.3 1ä, Ekham 25.4-6.5 1k

KANGASKIURU:

-81: 23.5 Na, Högsar 1
 24.5 Na, Prosvik 1
 1.6 Na, Mattnäs 1
 9.6 Na, Vansor 1
 17.6 Al, Virttaa 1
 28.6 ja 12.7 Tu, Liinahaankatu 1-(2)
 28.6 Pi, Harvaluoto 1
 15.8 Ke, Ängviksberg 5p
 -82: 2.7 Kus, Salminiittu 1 laulava
 7 Tai, Kaitainen 1 laulava
 kevät Dr, Ölmos 1, Lövä 1, Söderlångvik 1, Ekham 1
 17.4 ja 9.5 Mas, Hiekkakuopat 1
 11.5 Par, Attu 1 Veh, Maarjärvi pesintä,
 7.5 La, Krouvinummi 2 21.5 pesä + 5munaa
 9 ja 24.5 Pe, Ylönkylä 2
 kesä Pai, Verkaankellarinmäki 1
 23.6 Tu, Kärsämäki 1
 15.6 Ke, Bogsböle 1

Ei kai kangaskiuru sentään ihan näin harvinainen ole?

TÖRMÄPÄÄSKY:

-81: Mel, Savenvaljan sorakuopat. 28.6 2exx sekä 1 kolo jota käytettiin.
 Par, Stormälö n. 20-25 parin yhdyskunta
 Uu, Vartsaari. Pesäkoloja 120 + 20. Yli puolet koloista kaivettu auki heinäkuun lopulla, luultavasti mäyrän toimesta.

Py, Santio, Kusninnummen sorakuopat. Kolonia jossa 50 + 23 + 35 + 4 + 3 koloa, yht. 115 koloa.
 Pai, Palomäen lampi, Vedenottamo. Kolonia
 Lai, Ropan kylän hiekkakuopat. Yht. 183 koloa, kolmessa eri sorakuopassa. Lintuja n. 180-200 exx.
 Py, Suleninummi 28 koloa, Tuovansuun sorakuoppa 173 koloa, Mäkitalon sorakuoppa 1 kolo. Lintuja em. 35exx, toises- sa n. 150 exx, sekä vm. 2exx.
 Mas, Kankainen 15.6 10exx + 25koloa.
 Kus, Kaurissalo 22.6 saalistelevia.
 Saalistelevia lintuja havaittu myös Otajärvellä, Pehtijärvellä ja Alhontaanjärvellä.

-82: Per, Nurkkila kolonia, ei laskettu
 Dr, Björkboda kolonia, ei laskettu
 Sunnaä 40 koloa (25 asuttua)
 Överölmos kolonia, ei laskettu
 La, Untamala n. 20 koloa
 Su, Lahnajärvi n. 20 paria
 Uu, Vartsaari 10-20 paria
 Ke, Strömman muutama yksilö

- 49 -

KORPPI: Pesälöytöjä seuraavasti:

-81: Mi, Silakkari pesä
 Na, Högholm pesintä (2pull)
 In, Patlot pesä
 Kos, Eksyssuo poikue 28.6
 -82: Yl, Vaskijärvi 1 pesue rengastettu
 Ho, Littuis pesä
 Dr, Sandön pesä
 Na, Adön poikue

MUSTAVARIS:

-81: 6.8 Pai, 1ad
 -82: 2.6 ja 4.6 Dr, Vänö 1

SATAKIELI: Alla oleviin lukuihin kannattaa suhtautua varauksella, ne ovat pikemminkin liian pieniä kuin liian isoja, kyse- hän on vain ilmoitetuista satakielihavainnoista, jois- ta olen pyrkinyt eliminoimaan samat havainnot.

-81: Pesintähavainnot:
 Tu, Ruissalo 25.6 Rantatiellä 1 pari, joka ruokki maastopoi- kasta
 21.6 Veneveistämö, varoitteleva emo, maassa munankuoren pala
 10.6- Honkapirtti, varoitteleva pari, 13.7 1juv
 -82: Kus, 4 laulavaa lintua lisää
 As, 1 laulava lisää
 Äännelevien lintujen kunnittainen jakautuma kahtena viime kesä- nä:

	-81	-82
Turku	93	55 (liian pieni)
Parainen	23	30
Särkisalo	13	10
Iniö	14	
Rymättylä	6	9
Uusikaupunki	6	14
Raisio	5	18
Mietoinen	4	2
Laitila	3	5
Askainen	2	

Kaarina	2	- 50 -	6
Lieto	11		
Vehmaa	2		
Kustavi	1		
Naantali	2		3
Lemu	1		3
Dragsfjärd	5		35
Kemiö	5		11
Västanfjärd			14
Nousiainen	1		1
Taivassalo	4		3
Korppoo	1		7
Velkua	1		
Perniö	2		4
Piikkiö	3		4
Paimio	2		7
Sauvo	3		1
Kalanti	1		3
Houtskär	5		6
Nauvo	3		3
Pyhäranta	3		19
Merimasku	2		4
Pöytyä			4
Aura	3		2

Elikä siis v. 1981 yhteensä 232 laulavaa lintua, v. 1982 283.

Pesintähavainnot -82:

Ke, Smedaböle heinäkuu poikue

Na, Borstö pesintä

Jurmo: -81: 4.6 1 82: 1.6 1, 2.6 1, 12.6 2, 27.6 2, 29.6 1, 30.6 1,
1.7 1.

KULTARINTA: Otettava huomioon samat seikat kuin edellä satakielen yhteydessä.

Lauluvia lintuja kunnittain:

	-81	-82
Turku	29	14
Maaria	2	
Kemiö	4	4
Halikko	1	
Perniö	5	
Dragsfjärd	1	11
Särkisalo	2	4
Nauvo	5	2
Askainen	1	
Kaarina	2	1
Laitila	1	2
Pynäranta	1	
Houtskär		6
Naantali		2
Uusikaupunki		4
Salo		4
Paimio		3
Pöytyä		1
Aura		1
Merimasku		1
Västanfjärd		3
Kemiö		2
Yht.	53	64

-81: Tu, Vartiouvuori 6.6 3varoittelevaa - 51 -
Py, Reila ilm. pesintä (1pari)

-82: My, Kalela 1 laulava, Tarvainen 1 laulava
Kus, Puorenjärvi 1 laulava
Uu, Hiu 1 pari + pesä (4munaa)

Jurmo: -81: 3.6 4, 4.6 1, 7.6 1 ja 19.6 1
-82: 1.6 5, 2.6 3, 3.6 2, 26.6 1, 27.6 2, 25.7 2, 26.7 2,
29.7 2, 30.7 1

LAPINHARAKKA:

-82: 4.6 Yl, Hyrkönrahka 1 pesää rakenteleva ja varoitteleva pari.
8.6 La, Iso-Hölä 1

ISOKÄPYLINTU:

-81: 22.2 Pö, Kurjenrahka 1 pari
2.3 Le, Tenhola 2, pesinevät lähistöllä
8.4 Tu, Karhulantie 1
17.4 Kor, Utö 1E
16.5 La, Otajärvi 2juv 3ad
19.5- Na, Seili 3
29.5 Vä, Galterby 1k + 2juv
4.6 Ke, Mainiemi 9
24.5 Kus, Kivimaa 1 pari + 3juv
26.7 Kus, Kuningaantie 4, ainakin 1k ja 1juv
3.9 Dr, Söderlångvik n. 10 (ad + juv)

-82: 17.6 Kus, Verskeri 1juv
18.6 Kus, Lanskeri 3juv
31.7 Kus, Laupunen 1juv
23.2 Dr, Kasnäs 2k3n
24.2 Tu, Mälikkälä 1 pari 10.5 Veh, Hietajärvi 2, pesintä. Näht
24.2 Kor, Galtby 1 21.5 4pull.
15 ja 29.3 Ke, Strömman 2k
17.4 Dr, Ekham 1k
25.4 Yl, Vaskijärvi 1k + 1n
4.6 Na, Adö 8
4.6 Na, Lillön 4
14.7 Na, Bergham 16
17.7 Par, Pyhänsuu 1 pari
29.7 In, Kolko 2
1-2.8 Yl, Vaskijärvi lentopoikue
6.8 Par, Pyhänsuu 1k

JÄRRIPPEIPPO:

-81: Ho, Medelby 28.6 1k

PEUKALOINEN: Tiedot viime kesältä puutteelliset:

-81: 3.4 Tu, Ruissalo 2ä
18.4 Ru, Kumpare 1
31.3 Dr, Skinnarvik 1
11.4 Ke, kk 1
18.4 No, Valpperi 1
23.5 Par, Lemlahti 1 ja 25.6 1
5.6-4.7 Na, Vikperä 1
7.6 Ho, Hönsudden 1
9.6 Per, Latakartano 1
25.6 Par, Bollstadskogen 3
12.7 Na, Vikom 1
1.8 No, Havaeri 1
19-26.6 Su, Lahnajärvi koiraspesä, edelleen 12.7

8.5 Vajosuo 1
17.4 Uu, Liesluoto 1
2.6 ja 21.6 Le, Kaidanpää ja Monnoinen, molemmissa 1 laulava lintu.

EI KATO, EN MÄ
VOIKAAN LÄHTÄÄ
TÄNÄÄN MIETOISIN,
YKS TÄHTI
NÄKY Y PUDONNEEN...

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry:n toimintakertomus vuodelta 1982

1. HALLITUS

Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen hallitukseen kuuluivat vuonna 1982 seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja	Juha Vuorinen	(14/14)
Varapuheenjohtaja	Juhana Piha	(9/14)
Sihteeri	Sinikka Jalonen	(14/14)
Rahastonhoitaja	Rauno Laine	(0/14)
Tiedotevastaava	Janne Suomela	(9/14)
Jäsen	Annika Forsten	(13/14)
Jäsen	Päivi Jalava	(14/14)
Jäsen	Juha Kääriä	(9/14)
Jäsen	Hannu Lahtonen	(6/14)
Jäsen	Tuukka Pahtamaa	(10/14)

Hallitus kokoontui vuoden aikana 14 kertaa, joista pöytäkirjoihin kertyi 213 pykälää (v. 1981 13 kokousta 188 §). Kokoukset pidettiin pääsääntöisesti Tornikadun kerhokeskuksessa.

Oheiseen luetteloon on poimittu kuukausittain eräitä mielenkiintoisia tapahtumia ja toimintoja yhdistyksen vuoden 1982 toiminnasta:

- helmikuussa perustettiin alueellinen rariteettikomitea (ARK) tarkastamaan yhdistyksen toimialueella tehtävien harvinaisuushavaintojen paikkaansapitävyyttä,
- maaliskuussa puheenjohtaja Vuorinen vieraili onnittelukäynnillä Suomen Eläintäyttäjät ry:n juhlakokouksessa Turussa,
- huhtikuussa yhdistyksellä oli oma osasto Helioksen järjestämällä foto-messuilla Turun konserttisalissa,
- toukokuussa tehtiin yhdistyksen jäsenten toimesta useita radio-ohjelmia alueradioon linnuista ja lintuharrastuksesta,
- kesäkuussa tehtiin perinteellinen kesäretki Pohjois-Suomeen ja Pohjois-Norjaan,
- heinäkuussa ilmestyi TLY:n ja Turun Luonnonsuojeluyhdistyksen yhdessä julkaisema Ruissalon linturetkelyopas,
- syyskuussa yhdistyksen jalkapallojoukkue sinetöi voittonsa TUPIn "puulaakisarjan" B-lohkossa,
- lokakuussa Imatralla pidetyssä LYL:n edustajiston syyskokouksessa yhdistys valittiin vuoden 1981 lintutieteelliseksi yhdistykseksi Suomessa. Lokakuussa rengastettiin Jurmon lintuasemalla aseman 100.000 lintu,
- marraskuussa yhdistys sai runsaasti palstatilaa niin valtakunnallisissa kuin paikallisissakin lehdissä vuoden lintuyhdistystittelin ansiosta,
- joulukuussa puheenjohtaja Vuorinen vieraili onnittelukäynnillä Turun biologisen museon 75-vuotisjuhlilla.

2. YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Yhdistys kokoontui sekä kevät- että syyskaudella neljästi. Kokoukset pidettiin totuttuun tapaan Turun yliopiston tiloissa. Kokousten yhteinen osanottajamäärä oli osanottajaluetteloiden mukaan 530 henkilöä, joten kokousta seurasi keskimäärin 66 alan harrastajaa (1981 keskimäärin 77 jäsentä/kokous). Eniten väkeä keräsi 01.11. pidetty kokous, jossa Leo Karlson esitteli kuvin lintuharvinaisuuksia vuosien varsilta. Läsnä oli tällöin 89 lintuharrastajaa. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin 26.04., 26.05., 29.11. ja 15.12.1982.

Yhdistyksen kokouksissa hyväksyttiin vuoden aikana uusia jäseniä yhteensä 57, yhdistyksestä erosi yksi ja erotetuiksi tuli 25 jäsentä (vastaavat luvut 1981 olivat 64 - 2 - 12). Huomio kiintyy edellisvuoden lukuihin verrattaessa erotettujen jäsenten määrän jyrkkään kasvuun. On kuitenkin todettava, että erotettujen osuus vuodenvaihteen jäsenmäärästä oli vain 6 %. Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden lopussa oli 417 jäsentä (31.12.1981 386 jäsentä), joten jäsenmäärä on edelleen vakaassa kasvussa.

Kokouksissa kuultiin vuoden aikana seuraavat esitykset:

- 05.02. Olli Arjamaa & Rauli Lumio
"Lintukuvia Andalusiasta ja Gibraltarin reissulta"
Jouni Riihimäki
"Filmiesitys Batumin petolinnuista"
- 08.03. Juhani Karhumäki
"Lintujen tarkkailua Kanadassa"
Ari Mikkola
"Merisarja"
Olavi Porrin filmi
"Rengastajat"
- 26.04. Esa Lehikoinen
"Lintujen rakenne ja nimikkeistö"
- 26.05. Lennart Saari
"Lehtokurpan soidin- ja kannanarviointimenetelmät"
Martti Soikkeli
"Minä ja suosirrit avaralla rannalla"
- 27.09. Anja Erikkäinen
"Eläinhuoltolan lintuhoidokit"
Kalle Spiik
"Luonto kaítafilmaajan silmin nähtynä"
- 01.11. Leo Karlson
"Lintuharvinaisuuksia kuvina vuosien varsilta"
- 29.11. Lasse J. Laine
"Eilat - ornitologin paratiisi"
- 15.12. Risto Lounema
"Luonnonvalokuvaus ja luontoteokset"

3. RETKET JA KURSSIT

Yhdistyksen kevätretki järjestettiin sunnuntaina 23.05. Porkkalaniemelle, jossa linja-autollinen turkulaisia lintuharrastajia sai seurata kauniissa kevätssä kohtalaisen voimakasta kevätmuuttoa.

Kesäretki (02.-12.06.) suuntautui edellisvuoden esimerkin rohkaisevana toistamiseen Pohjois- ja Itä-Suomen sekä Pohjois-Norjan parhaille lintupaikoille. Retkelle osallistui 29 lintuharrastajaa, heistä kolme edustivat Tampereen Lintutieteellistä Yhdistystä. Parhaina havaintoina mainittakoon Parikkalan Siikalahdella kuultu pikkuhiitti ja Norjan Hammingsbergin kylässä nähty alaskansirri.

Syysretki tehtiin Yyterin kuuluille kahlaajarannoille lauantaina 25.09.. Retken mielenkiintoisin havainto oli hanhiparvi, joka muodostui kolmesta metsähanhasta ja valkoposkihanhasta.

Yhteistyö Turun kaupungin nuorisotoimiston kanssa jatkui myös toimintavuonna. Kaupunkilaisille järjestettiin vuoden aikana viisi luontoihteista kurssia ja seitsemän retkeä. Kurseille ja retkille osallistui yhteensä parisensataa turkulaista luonnonystävää. Kursien ja retkien vetäjinä toimivat yhdistyksen jäsenet Antti Karlin, Hannu Lahtonen, Matti Valta ja Juha Vuorinen. Kurssit samoinkuin retketkin olivat osanottajille maksuttomia.

Vuonna 1982 järjestettiin nuorisotoimiston kanssa seuraavat kurssit ja retket:

- Talven luontokurssi + luontoretki Strömmän kanavalle, Latokartanon koskelle ja Teijoon.
- Luonnonvalokuvauskurssi + kuvausretki Ruissaloon.
- Pöllökurssi + pöllöretki Mynämäen ja Yläneen seuduille.
- Metson- ja teerensoidinretki Kurjenrahkalle.
- Kevään lintukurssi + linturetki Mietoistenlahdelle, Taivassalon Rantalanlahdelle ja Kolkanaukolle.
- Satakieliretki Turun seudun parhaille yölaulajapaikoille.
- Syksyn lintukurssi + linturetki Salon Halikonlahdelle ja Paimionlahdelle.

4. PIENRYHMÄTOIMINTA

Yhdistyksen toimikuntien piirissä jäsenillä oli mahdollisuus toimia eri lintuharrastusaloilla. Yhdistyksessä toimivat seuraavat viisi toimikuntaa: kamera-, linnustonsuojelu-, petolintu-, projekti- sekä Jurmon lintuasematoimikunta.

Kameratoimikunnan toiminta keskittyi omien kuvien esittelyyn, keskusteluun kuvanoton tekniikasta, kuvan tekemisen tekniikasta, välineistöstä, materiaaleista sekä ennen kaikkea kuvauskohteista ja kuvan sisällöstä. Aktiivijäseniltä riitti kuvia ja keskusteluaiheita joka kokoukseen. Toimikunnan jäsenten kuvia oli vuoden aikana esillä paikallisissa valokuvanäyttelyissä ja sanomalehdissä. Toimikunta veti Sakari Ekko.

Linnustonsuojelutoimikunta toimii hallituksen neuvoa-antavana elimenä kaikissa lintujen suojelua koskevissa asioissa. Toimikunta jakoi lintuihin ja luonnonsuojeluun liittyvää tietoutta eri yhteisöissä, niin yhdistyksen jäsenille kuin ulkopuolisillekin. Sen ohjelmaan kuuluivat myös linnustonsuojeluun liittyvät tutkimukset, joista jatkettiin LYL:n vuonna 1979 aloittamaa kaakkurikannan selvitystä. Toimikunnan puheenjohtaja Antti Karlin osallistui LYL:n Tampereella 06.02. järjestämään linnustonsuojeluseminaariin.

Petolintutoimikunta osallistui valtakunnalliseen koloissa pesivien pöllöjen pesintäselvitykseen. Samoin toimikunnan jäsenet osallistuivat Helsingin Yliopiston Eläinmuseon ja maa- ja metsätaloustieteiden luonnonvarainhoitotoimiston käynnistämään koko maata kattavaan petolintujen seuranta-tutkimukseen. Myös vastaperustettuun petolintujen pesärekisteriin lähetettiin tietoja. Paikallisina tutkimuskohteina olivat edelleenkin kana- ja varpushaukka, joiden pesinnöistä kerättiin tiedot. Toimikunnan jäsenen toimesta julkaistiin Ukulissa yhteenvedot pöllöjen, samoinkuin kana- ja varpushaukan pesinnöistä TLY:n toimialueella vuodelta 1981. Lisäksi julkaistiin laaja yhteenvedo Turun saariston pesivistä päiväpetolinnuista vuosilta 1976 - 1981. Petolintutoimikuntaa johti Seppo Pekkala.

Projektitoimikunta jatkoi vuonna 1980 aloittamaansa yölaulajakar-toitusta, jonka tarkoituksena on selvittää vuosittain alueemme yölaulajakannat sekä perustaa pysyviä laskentareittejä. Lisäksi jatkettiin toimialueen lintujärvien systemaattista takseerausta. Saadut tiedot kortistoidaan. Tavoitteena on kaikkien järvityyppien linnuston tutkiminen. Projektitoimikunnan toiminnasta vastasi Juha-na Piha.

Jurmon lintuasematoimikunta kokoontui tarpeen vaatiessa asemanhoi-taja Jouni Saarion johdolla. Toimikunnan kokouksissa käsiteltiin asemalla suoritettavaan rengastukseen ja havainnointiin liittyviä kysymyksiä kuten myös aseman hoitoa koskevia käytännön kysymyksiä.

Yhdistyksen urheilutoiminta jatkui vireänä ja keskittyi jalka- ja lentopalloon. Kummassakin lajissa oltiin joukkueella mukana TUPIn sarjoissa. Jalkapallojoukkueelle kausi oli menestyksenkäs. Kuudes-ta ottelustaan joukkue voitti viisi ja pelasi kerran tasapelin. Pisteitä kertyi näin ollen yksitoista. Lohkossa toiseksi tullut LSO sai kokoon kahdeksan pistettä. TLY:n lohkovoitto tietää jouk-kueelle kaudella 1983 nousua kovatasoiseen A II-sarjaan. Urheilu-vastaavana ja samalla jalkapallojoukkueen kapteenina toimi Olli Arjamaa. Lentopallojoukkuetta luotsasi Esa Lehikoinen. Mukanaolo TUPIn jalka-, kori- ja lentopallisarjoissa vuosien varrella on ol-lut yhdistykselle mitä parhaita PR:ää - TLY:n nimi tunnetaan laa-jalti.

5. LINTUASEMA- JA TUTKIMUSTOIMINTA

Korppoon Jurmon lintuasemalla suoritettiin ympäri vuoden lintujen rengastusta ja havainnointia. Asemalla kävi vuoden aikana noin 130 havainnoitsijaa tai rengastajaa. Asema oli miehittettynä 226 vuoro-kautena. Lähes yhtäjaksoiset havainnointijaksot olivat 01.01.-07.02., 27.03.-03.06., 16.07.-30.08., 02.10.-31.10. ja 04.12.-31.12.. Pitkäaikaisimmista miehittäjistä mainittakoon Jukka Grönlund (29 vrk), Olli Vesikko (20 vrk), Rurik Baarman (16 vrk) ja Rolf Karl-son (14 vrk). Tärkeimmät toimintamuodot olivat talvella vesilintu-jen laskenta ja merisirritutkimus, keväällä rengastus ja muuton-seuranta, kesällä pesimälinnuston laskenta ja poikasrengastus sekä syksyllä rengastus ja muutonseuranta. Kahlaajia ja avomaalintuja laskettiin vakioreitillä saaren parhailla alueilla.

Rengastus. Asemalla oli käytössä keväällä 15 vakioverkkoa ja syk-syllä 12. Muista pyydyksistä mainittakoon 3 Acci-verkkoa, 15 kah-laajakatiskaa sekä siemenpyydys. Verkkopaikat olivat männikön itä-päässä, missä lintujen pyyntiä on suoritettu jo 20 vuotta. Lintuja rengastettiin keväällä yhteensä noin 3300 yksilöä. Mielenkiintoi-simmat rengastukset olivat sarvipöllö (2 exx), sepelsieppo (2 exx), idänuunilintu ja viitasirkkalintu.

Syksyn rengastusmääräksi kertyi noin 2000 lintua. Mielenkiintoisim-mat lajit olivat varpushaukka (37 exx), sarvipöllö (9 exx), suopöl-lö, hippiäis- ja kirjosiipi-uunilintu ja pulmunen. Eniten vuoden ai-kana rengastettiin hippiäisiä (1559 exx) ja punarintoja (1128 exx). Lokakuussa rengastettiin myös aseman 100.000 lintu. Minkäänlaisia huippupäiviä ei vuoden aikana ollut, vaan lintuja tuli tasaisesti. Rengaslöydöistä mainittakoon suosirri (Alankomaat), 1971 rengastet-tu merilokki 15.09.1982 Kökarissa kuolleen, sarvipöllö (Tanska), leppälintu (Tunisia ja Italia) sekä mustarastas (Irlanti).

Pesimälinnusto. Pääsaaren pesimälinnusto laskettiin kesällä 1982 hyvin. Seuraavassa eräiden lajien parimäärät verrattuna vuosiin 1962-64 ja 1979. Meriharakka 18 (n 7, 20), töyhtöhyppä 8 (n 15, 5), tylli 17 (n 12, 10), karikukko 14 (-, 10), taiyaanvuohi 4 (2, 1), punajalkaviklo 23 (n 12, n 12) ja suosirri 3 (4-6, 1-2). Muis-ta pesijöistä oli varikasia 9 paria (5, 4) ja kivitaskuja 35 paria. Lähisaarten pesijöistä ristisorsat (3 paria) saivat ainakin 3 ja 8 poikasta ja merihanhet (3 paria) 5, 6 ja 8 poikasta.

Pohjoismaiseen vaelluslintututkimukseen Jurmo osallistui neljännen kerran. Tiedot vaeltajista kerättiin asemakaavakkeilta ja rengas-tusvihosta sekä toimitettiin Suomen aluevastaavalle. Vaelluslintu-ja oli liikkeellä niukanlaisesti. Ainoastaan sarvipöllöjä ja urpi-aisia oli runsaasti. Suomalaisen lintuasemien yhteistutkimuksessa oltiin edelleen mukana ja tiedot näkyvän muuton ja rengastuksen pro-jektilajeista lähetettiin vastaaville. Jurmon havainnot esiintyivät mukana myös Ukulin muutto- ja rariteettikatsauksissa.

Vuodelta 1982 kerättiin tiedot kevät- ja syysmuutosta sekä talvi- ja kesäkaavakkeiden lajeista. Ukuleissa julkaistiin yhteenvedot edellisvuoden vastaavista tiedoista. Toimikuntien kohdalla mainit-tujen tutkimusten lisäksi osallistuttiin mm.seuraaviin Lintutie-teellisten Yhdistysten Liiton vetämiin valtakunnallisiin tutkimuk-siin: 1) koloissa pesivien pöllöjen pesintäselvitykseen 2) koskika-rena tutkimukseen sekä 3) linjalaskenta-tutkimukseen. Valtakunnalli-nen yhteismuutontarkkailupäivä oli 24.04., jolloin useat yhdistyk-sen jäsenet seurasivat kevätmuuttoa ennalta sovitulla paikoilla tietyn vähimmäisajan - näin saatiin tietoa muuton voimakkuudesta. Kesän yölaulajahavainnoista toimitettiin yhteenvedo Lintumies-leh-den raporttitoimittajalle valtakunnallista yölaulajaraporttia var-ten.

Vuonna 1980 aloitettua Lintuharrastajatutkimintoimintaa jatkettiin myös toimintavuonna ja sitä veti Leo Karlson. Tutkimuksen tarkoituk-sena on kohottaa jäsenistön lajituntemusta ja kritiikkiä omia ha-vaintoja kohtaan. Vuoden aikana järjestettiin kolme tutkimintotilai-suutta.

TLY:n toimialueella tehtävien harvinaisuushavaintojen paikkaansapi-tävyyttä tarkastamaan perustettiin helmikuussa alueellinen rari-teettikomitea (ARK). Alueellisten harvinaisuuksien ja muutoin poik-keuksellisten (esim. huippuajaiset/-myöhäiset) havaintojen lisäksi toimikunta esikäsittellee rariteettikomitealle (RK) lähetettävät ha-vainnot. Toimikunta pyrkii myös kehittämään lintuharrastajien laji-tuntemusta ja pitää listaa ARK:n ja RK:n hyväksymistä havainnoista yhdistyksen toimialueella. Alueellisen rariteettikomitean puheenjoh-tajaksi hallitus nimesi Esa Lehikoisen ja muiksi jäseniksi Tom Lind-roosin (vpj), Tapani Nummisen (siht), Leo Karlsonin ja Olli Tenovuon.

Toimikunta piti vuoden aikana kolme kokousta, joissa käsiteltiin 121 havaintoa vuodesta 1981 alkaen. Näistä 47 oli RK:n ja 74 ARK:n alaisia. ARK hyväksyi havainnoista 83.8 % ja hylkäsi 16.2 % (RK:ssa vastaavat prosenttiluvut olivat 83 % ja 17 %). Kaikki rariteettikomitealle lähetetyt havainnot, joita alueellinen rariteettikomitea puolsi, hyväksyttiin RK:ssa. Ukulissa 1/82 julkaistiin toimikunnan laatima kirjoitus, jossa esiteltiin ARK:n toimintaa.

6. ARKISTOT

Lintuhavaintoarkisto

Arkistossa olevan tiedon määrä kasvoi edelleen toimintavuoden aikana. Erikoisesti harvinaisten pesimälajien kohdalla kasvu oli runsasta, sillä usean aikaisemman vuoden kesäkaavakkeilta siirrettiin havainnot arkistokortteille. Myös vanhoista lähteistä siirrettiin edelleen havaintoja arkistoon. Yhdistyksen lintuhavaintoarkisto sisälsi vuoden lopussa noin 28.000 arkistokorttia, joista noin 22.000 korttia koski harvinaisia lajeja ja noin 5.000 korttia harvinaisia pesijöitä. Lisäksi noin 1.000 korttia oli sekalaisia mielenkiintoisia havaintoja.

Arkistoa hyödynnettiin vuonna 1982 useita kertoja laadittaessa laji- ja rariteetti- sekä vuodenaikaiskatsauksia Ukuliin. Seuraavat lajit tulivat käsitellyiksi perusteellisesti: kaulushaikara, maakotka ja yölaulajat 1981. Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton Tampereella 20.11.1982 järjestämässä havaintoarkistoseminaarissa piti arkistonhoitaja Juhana Piha esitelmän TLY:n arkistosta.

Järvilinnustoarkisto

Vuonna 1979 perustettuun järvilinnustoarkistoon on kerätty mm. seuraavia tietoja toimialueemme järvistä ja lammista: 1) kaikki järvellä havaitut lintulajit ja yksilömäärät (myös rantalajit) 2) suorannan, kalliorannan ja kaislikon osuus koko järven rantaviivasta 3) kasvisto 4) kesämökkien määrä 5) muut mielenkiintoiset tiedot (esim. kalakantaa ja veneilyä koskevat). Arkiston tietojen perusteella yritetään arvioida järvien ja lampien vesilintutuottoa.

Keväällä 1981 aloitetun Varsinais-Suomen järvilinnustoinventoinnin tulokset täydentävät monelta osin arkiston tietoja. Järvilinnustoinventoinnin tärkeimmät tavoitteethan ovat järvilinnuston koostumuksen, määrän ja alueellisen jakautumisen selvittäminen maakunnassa. Samalla saadaan aineistoa erikokoisten ja -tyyppisten järvien vertailuun. Järvilinnustoarkistosta ja -inventoinnin organisoimisesta vastasivat Esko Gustafsson ja Askö Suoranta.

Suoarkisto

Suoarkisto, joka on perustettu myöskin vuonna 1979, koostuu suolin- nusto tutkimuksessa saadusta materiaalista ja haastattelu- ja li- säkyselyin saadusta aineistosta. Arkistoon on lintuhavaintojen lisäksi kerätty myös muita soiden luonnontilasta kertovia tietoja kuten ojitukset, hakkuut, tiet ja erikoiset kasvit. Toimintavuoden lopussa suoarkistossa oli tietoja jo yli 100:sta maakuntamme suosta. Suoarkistoa hoiti Antti Karlin.

Lintulehtiarkisto

Yhdistyksellä oli vuoden aikana vaihtoyhteydet kaikkien LYL:n 25 jäsenjärjestön sekä viiden muun yhteisön kanssa ja näiltä saatiin Ukulin vaihtojulkaisuina vuoden kuluessa yhteensä noin 85 alan julkaisua. Samoin puuttuvia vanhoja lintutieteellisiä julkaisuja hankittiin alan yhdistyksiltä sekä jäsenistöltä ja näin täydennettiin arkistomme kokoelmia. Muutamat yhdistyksemme jäsenet lahjoittivatkin arkistoon alan julkaisuja, josta heille suuret kiitokset. Lehtiarkisto käsitti vuodenvaihteessa kaikkiaan noin 1100 julkaisua, sekä koti- että ulkomaisia. Lehtiarkistosta, vaihtoyhteyksien hoidosta ja lehtikatsauksista vastasi kevätkauden Jarmo Komi ja syyskaudesta alkaen Vesa Multala.

7. YHTEYDET

Yhdistyksellä oli yhteyksiä kaikkiin Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton jäsenjärjestöihin sekä muutamaankin LYL:n ulkopuoliseen yhdistykseen. Pääasiassa yhteistyö käsitti lintutieteellisten julkaisujen ja havaintojen vaihtoa. Uutena yhteistyömuotona aloitettiin lintuharrastajatutkinnossa käytettävien diasarjojen vaihto eräiden paikallisyhdistysten kanssa. Kanssakäymistä muiden alan paikallisyhdistysten, erityisesti naapuriyhdistysten, kanssa lisätään huomattavasti lähitulevaisuudessa.

Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton edustajistossa yhdistyksellä oli kahdeksan edustajapaikkaa ja liiton hallituksessa oli kaksi yhdistyksen jäsentä; Arto Kalliola taloudenhoitajana ja Antti Karlin järjestösihteerinä. 01.09.1982 alkaen Antti Karlin toimi vt. toiminnanjohtajana. Suomen Lintutieteellinen Yhdistys (SLY) ja Porin Lintutieteellinen Yhdistys järjestivät yhdessä Porissa 20. maaliskuuta symposiumin aiheesta "Kahlaajat". Seuraavana päivänä pidettiin edustajiston sääntömääräinen kevätkokous, jossa yhdistyksen edustajina olivat Rauno Laine, Juhana Piha ja Juha Vuorinen.

23. lokakuuta järjestivät SLY ja Etelä-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys Imatralla symposiumin aiheesta "Yölaulajat Suomessa". Symposiumia seuranneena päivänä pidettiin edustajiston sääntömääräinen syyskokous. Kokouksessa LYL:n hallitus myönsi vuoden 1981 lintuyhdistys -nimityksen Turun Lintutieteelliselle Yhdistykselle. Valinta suoritettiin yhdistysten vuoden 1981 toimintakertomusten perusteella. Valinnan perusteina olivat aktiivinen valistus- ja nuorisotoiminta, arkistotoiminta sekä tehokas tiedoittaminen. Liiton hallituksen puheenjohtaja Heikki Kolonen luovutti puheenjohtaja Juha Vuoriselle kunniakirjan ja taiteilija Veikko Haaralan liitolle lahjoittaman komean kalasääskiveistoksen, joka tullaan vuosittain antamaan kiertopalkintona vuoden lintuyhdistykselle. Ensimmäisen keran vuoden lintuyhdistys valittiin uudelle 1980, jolloin valituksi tuli Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys. Vuoden 1982 yhdistykseksi valittiin Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa. Edustajiston syyskokouksessa yhdistyksen edustajina olivat samat edustajat kuin kevätkokouksessakin.

8. JULKAISU-, TIEDOTUS- JA PR-TOIMINTA

Heinäkuussa yhdistys julkaisi yhdessä Turun Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa 84-sivuinen kuvitetun Ruissalon linturetkelyoppaan, jonka tekijöinä olivat Esko Gustafsson, Esa Lehikainen ja Kari Mäntylä. Opas sisältää vankkaa ja tuoretta tietoa Ruissalon linnustosta.

Yhdistyksen julkaisema lintulehti Ukuli ilmestyi nelinumeroisena joukkojulkaisuna yhteissivumäärän ollessa 212. Kyseessä oli lehden 13. vuosikerta. Lehden levikki kasvoi edellisvuodesta lähinnä valtakunnallisen lintulehtipaketin tilaajamäärän kasvun ansiosta. Jäsenten ja tilaajien lisäksi lehti postitettiin vaihtojulkaisuna 30 yhdistykselle ja yhteisölle. Ukulin päätoimittajana toimi Tuukka Pahtamaa. Jäsentiedote ilmestyi kahdeksan kertaa yhteissivumäärän ollessa 64. Normaalien kokouskutsujen ohella niissä tiedotettiin mm. toimikuntien työskentelystä, Jurmon lintuaseman toiminnasta, selvitettiin arkistojen senhetkistä tilaa sekä välitettiin tutkijoiden pyyntöjä ja tietoja. Tiedotustoiminnasta vastasi Janne Suomela. Sekä Ukulin että jäsentiedotteen osoiterekisteriä hoiti Tapani Missonen.

Julkisia tiedotusvälineitä käytettiin hyväksi yhdistyksen periaatteiden mukaisen toiminnan tunnetuksi tekemisessä. Paikallislehdissä julkaistiin vuoden aikana jäsenten toimesta yhteensä viitisenkymmentä luontoaiheista artikkelia pääasiassa linnuista. Radio-ohjelmia linnuista ja lintuharrastuksesta tehtiin viitisisentoista. 25. huhtikuuta järjesti Helios Turun konserttitalissa foto-messut, jossa yhdistyksellä oli oma osasto. Messuilla esitettiin yleisölle jäsenten luontokuvista laadittu diasarja. 24.05. kävi Juha Kääriä esitelmöimässä Naantalien Lions Ladyille lintuharrastuksesta ja TLY:n toiminnasta. Samasta aiheesta piti Hannu Lahtonen esitelmän 01.09. sotaveteraaneille hotellin Rantasipi Ruissalossa. 12.12. kävi Juha Vuorinen Turun työvoimatoimiston järjestämässä lastenjuhlassa esittämässä lintukuvia.

9. TALOUS

Yhdistyksen talous perustui pääasiassa pönttömyynnistä, jäsenmaksuista ja Turun kaupungilta saaduista avustuksista kertyneiden tulojen varaan. Tärkeitä tulolähteitä olivat myös Ukulin ja jäsentiedotteen mainostulot. Minkään yksittäisen tulolähteen osuus ei ylittänyt neljäsosaa bruttotuloista. Yhdistyksen vakaan taloudellisen tilan jatkuvuuden takeena onkin oltava edelleen se, että tuloja saadaan useammista eri lähteistä, jolloin talous ei joudu välittömästi vaaraan, vaikka jostain tulolähteestä ei saataisikaan tuloja odotettua määrää.

Yhdistyksen talous oli vuoden lopulla vakaalla pohjalla, velkoja tai lainoja ei ollut. Kokoajan on kuitenkin pidettävä mielessä, että suurelta osin tulot eivät pysty peittämään tolkkuttomia menoja. Ukuli oli edelleen yhdistyksen suurin yksittäinen menoerä. Ensiarvoisen tärkeää onkin, että Ukuliin saataisiin myytyä entistä enemmän mainostilaa, jolla pystyttäisiin kattamaan jatkuvasti nousevat painatus- ja postituskustannukset. Vaikka mainokset saattavatkin tuntua turhilta, riippuu lehden olemassaolo pitkälti niistä.

Yhdistyksen jäsenmaksua korotettiin viidellä markalla 25 markkaan. Jäsenmaksu on kuitenkin edelleen alhainen verrattaessa sen suuruutta monen muun yhdistyksen ja järjestön jäsenmaksuihin. Mikäli yhdistyksen jäsenet omalta osaltaan huolehtivat velvoitteistaan, mm. jäsenmaksunsa ajoissa maksamisesta, niin silloin yhdistys pystyy edelleen yhtä virkeään ja aktiiviseen toimintaan kuin tähänkin mennessä.

Hallituksen puolesta

Juha Vuorinen
puheenjohtaja

Päivi Jalava
sihteeri

LINTUMIEHEN JA
LUONNONTUTKIJAN

ZEISS

KIIKARIT

10 x 40 B/GA DIALYT

8 x 56 B/GA DIALYT

Ammattimiehen toiveet
täyttävä korkealaatuinen
työväline.

Myynti:

 **OPTIKKO
KANGASNIEMI**
VUODESTA 1899

Kauppiaskatu 10 Box 331
20100 Turku 10 Finland
Puh. 921 - 337 522

30
vuoden
takuu

